

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Piekarach Śląskich
za rok 2024**

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich jest samodzielną jednostką organizacyjną miasta, powołaną Uchwałą Nr XV/65/90 Miejskiej Rady Narodowej w Piekarach Śląskich z dnia 29 marca 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej. Od momentu powstania, placówka ta konsekwentnie rozwija swoje działania, dostosowując je do zmieniających się realiów społecznych i prawnych oraz rosnących potrzeb mieszkańców miasta.

Jednostka działa w oparciu o szeroki wachlarz aktów prawnych, w tym m.in.: Statut Ośrodka, ustawę o samorządzie gminnym, ustawę o pomocy społecznej, ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o finansach publicznych, ustawę o świadczeniach rodzinnych, ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawę o ochronie zdrowia psychicznego, ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawę o dodatkach mieszkaniowych, ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", ustawę o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła oraz wiele innych obowiązujących w obszarze pomocy społecznej przepisów.

Misja i Cele Działalności

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest kluczowym narzędziem realizacji polityki społecznej państwa, mającym na celu wsparcie osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. Działania Ośrodka koncentrują się na:

- wspieraniu osób i rodzin w przezwyciężaniu trudności życiowych,
- umożliwieniu prowadzenia godnego życia,
- wspieraniu procesów usamodzielniania,
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- wzmacnianiu relacji rodzinnych i społecznych,
- realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie pomocy społecznej.

Współpraca i Partnerstwo

Ośrodek działa w ścisłej współpracy z organami administracji samorządowej i rządowej, organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami i związkami wyznaniowymi, osobami prawnymi i fizycznymi. Partnerstwo to pozwala na skuteczniejsze dotarcie do osób potrzebujących i realizację kompleksowych programów pomocowych.

Priorytetowe Kierunki Działania

W minionym roku Ośrodek skupił się na realizacji szeregu istotnych inicjatyw, w tym:

- tworzeniu warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin,
- rozwijaniu rodzinnych form pieczy zastępczej,
- aktywizacji zawodowej i społecznej klientów pomocy społecznej,
- przeciwdziałaniu patologiom i negatywnym zjawiskom społecznym,
- wspieraniu osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnianiu specjalistycznego wsparcia psychologicznego, prawnego i psychiatrycznego,
- realizacji indywidualnej pracy socjalnej,
- aktywizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem,

- propagowaniu aktywności osób w wieku 60+.

Profesjonalizacja Działań

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie kładzie duży nacisk na rozwój kompetencji kadry, stosowanie interdyscyplinarnych rozwiązań oraz wdrażanie nowoczesnych metod pracy socjalnej. Wdrażanie modelu oddzielenia zadań administracyjnych od pracy socjalnej oraz usług socjalnych pozwala na bardziej efektywne i kompleksowe wsparcie mieszkańców Piekar Śląskich.

Zasady Funkcjonowania

Działania Ośrodka są realizowane zgodnie z zasadami:

- równości,
- pomocniczości,
- solidarności,
- subsydiarności,
- celowości,
- legalności,
- gospodarności.

Każde przedsięwzięcie realizowane przez MOPR jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, strategią rozwiązywania problemów społecznych oraz wytycznymi polityki społecznej państwa.

Dzięki efektywnemu wykorzystaniu posiadanych zasobów oraz rozwijaniu współpracy międzysektorowej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich systematycznie podnosi jakość świadczonych usług, odpowiadając na dynamicznie zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej.

I. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

Na potrzeby przyznania świadczeń z pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich podzielił obszar miasta w poniższy sposób:

Podział	Teren	Siedziba
Obszar numer 1	Osiedle Wieczorka, Kozłowa Góra, Kolonia Józefka	Terenowy Punkt Pracowników Socjalnych 41-943 Piekary Śląskie ul. Generała Stanisława Maczka 13
Obszar numer 2	Piekary Śląskie Centrum, Szarlej	Terenowy Punkt Pracowników Socjalnych 41-940 Piekary Śląskie ul. Kalwaryjska 58
Obszar numer 3	Brzozowice - Kamień, Brzeziny Śląskie, Dąbrówka Wielka	Terenowy Punkt Pracowników Socjalnych 41-948 Piekary Śląskie ul. Kusocińskiego 4

Tabela 1. Podział Obszaru miasta Piekary Śląskie.

1. Charakterystyka Obszaru numer 1

Obszar numer 1 obejmuje teren Starego Osiedla, Nowego Osiedla, Kozłowej Góry oraz Kolonii Józefka. Zabudowa wyżej wskazanego obszaru jest zróżnicowana i składa się z domków jednorodzinnych, zabudowy wielorodzinnej, budynków typu osiedlowego w tym nowych bloków mieszkalnych oraz bloków z końca ubiegłego wieku. Liczba środowisk korzystających z pomocy pracowników socjalnych ds. świadczeń obejmuje 198 środowisk. Problemy społeczne są zróżnicowane, jednak nie występują ich skupiska. Dominującymi problemami jest ubóstwo, ale także długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. Sporą część klientów stanowią osoby starsze i samotne, w tym długotrwale chore.

Głównym źródłem utrzymania są świadczenia emerytalno-rentowe, dodatki mieszkaniowe, zasiłki rodzinne, wynagrodzenia z pracy najemnej i dorywczej oraz świadczenia 800+, świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Charakterystyka Obszaru numer 2

Obszar numer 2 obejmuje teren Piekarów Śląskich Centrum, Szarlej. Zabudowa w przeważającej części składa się z domków jednorodzinnych, kamienic, oraz budynków typu osiedlowego w tym bloków mieszkalnych z końca ubiegłego stulecia. Znaczący udział stanowią lokale o niskim standardzie oraz lokale socjalne. Niniejszy obszar obejmuje 221 środowisk korzystających z pomocy społecznej - zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Głównym powodem ubiegania się o pomoc z zakresu świadczeń z pomocy społecznej było ubóstwo powiązane z bezrobociem, spowodowanym niskim poziomem wykształcenia, brakiem kwalifikacji przydatnych na rynku pracy oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Charakterystyczne dla tego obszaru jest, większe niż w innych obszarach miasta, współwystępowanie w obrębie jednego środowiska kilku problemów społecznych oraz koncentracja znacznej liczby korzystających, na stosunkowo niewielkim terytorialnie obszarze. Głównym źródłem utrzymania są

świadczenia rodzinne, dodatek mieszkaniowy, wynagrodzenia za pracę dorywczą, świadczenia 800+, świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zasiłki stałe.

3. Charakterystyka obszaru numer 3

Obszar numer 3 obejmuje teren Brzozowice – Kamień, Brzeziny Śląskie, Dąbrowkę Wielką, który charakteryzuje się zabudową typu osiedlowego w tym nowe bloki mieszkalne z końca ubiegłego stulecia, domki jednorodzinne, kamienice.

Z usług punktu terenowego pracowników socjalnych korzystało 209 środowisk. Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc nadal było ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba. Kolejną wyraźnie widoczną grupą korzystających z pomocy są osoby bezrobotne. Mimo, iż przeważająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej to osoby w wieku produkcyjnym, wyraźnie wyodrębniają się osoby wymagające wsparcia w związku z wiekiem lub niepełnosprawnością. Taka struktura przekłada się na specyfikę źródeł utrzymania - głównymi źródłami dochodu są świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zasiłki stałe a także prace dorywcze.

W ramach swojej działalności pracownicy socjalni ściśle współpracują z podmiotami określonymi jako zasoby instytucjonalne, do których zalicza się m. in.:

- 1) właściwe wydziały Urzędu Miasta,
- 2) Komenda Miejska Policji,
- 3) Straż Miejska,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Tarnowskich Górach,
- 5) Sąd Rejonowy,
- 6) Zakład Gospodarki Mieszkaniowej,
- 7) szpitale i inne placówki ochrony zdrowia,
- 8) placówki oświatowe, pedagodzy szkolni,
- 9) Powiatowy Urząd Pracy.

4. Charakterystyka środowisk objętych pomocą

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2024r. objęli pomocą łącznie 628 środowisk.

Poniższa tabela przedstawia liczbę środowisk z podziałem na obszary.

Obszary przyznawania świadczeń	Liczba środowisk w 2024r.
Obszar numer 1	198
Obszar numer 2	221
Obszar numer 3	209
Ogółem	628

Tabela 2. Liczba środowisk korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej z podziałem na obszary.

Poniższa tabela przedstawia ilość środowisk korzystających z pomocy społecznej na dominujące powody udzielanej pomocy w 2024r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba środowisk korzystających z pomocy w 2024r.
Ubóstwo	301
Sieroctwo	1
Bezdomność	86
Potrzeby ochrony macierzyństwa	15
Bezrobocie	191
Niepełnosprawność	181
Długotrwała lub ciężka choroba	383
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	74
Przemoc domowa	4
Alkoholizm	90
Narkomania	8
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15
Sytuacje kryzysową	9

Tabela 3. Powody udzielania pomocy oraz liczba środowisk w 2024r.

Z przedstawionych danych wynika, że dominującymi problemami pozostają: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność.

5. Zadania własne gminy

1) Zasilek celowy przyznawany jest na podstawie art. 7, art. 8 i 39 ustawy o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024r., poz. 1283 z późniejszymi zmianami) w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej.

Najczęstszą przyczyną przyznania takiego zasiłku była potrzeba zakupu leków, środków czystości, odzieży oraz pokrycie bieżących opłat mieszkaniowych. W 2024 roku przyznano 380 zasiłków celowych.

2) Specjalny zasiłek celowy przyznawany jest w szczególnie uzasadnionych przypadkach na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1283 z późniejszymi zmianami). Dominującą grupą, korzystającą z tej formy pomocy, są osoby długotrwale chore, niepełnosprawne, w podeszłym wieku. Głównym powodem przyznania tego zasiłku były koszty związane z zakupem leków oraz pokrycie bieżących opłat mieszkaniowych. W 2024 roku przyznano 83 specjalnych zasiłków celowych.

3) Dożywianie to świadczenie przyznane w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin. Warunkiem niezbędnym do uzyskania wsparcia w realizacji ww. zadań było przyjęcie przez Radę Miasta Gminnego

Programu Osłonowego, w zakresie dożywiania na lata 2024-2028 oraz zapewnienie środków własnych w wysokości nie mniejszej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji programu.

W roku 2024 programem zostało objętych 517 osób z terenu naszej gminy z czego:

- a) 11 osób korzystających z posiłków w barze,
- b) 506 to pozostałe osoby korzystające ze świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

W roku 2024 wydatkowano kwotę 840 270,58 zł na zasiłki celowe, celowe specjalne i świadczenia pieniężne na zakup żywności, w tym na:

- a) dożywianie dorosłych w wysokości 29 417,00 zł,
- b) zasiłki celowe w wysokości 738 894,05 zł,
- c) specjalne zasiłki celowe w wysokości 71959,53 zł.

4) Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024r., poz. 1283 z późniejszymi zmianami). Ww. świadczenie było przyznane z następujących powodów:

- a) bezrobocie – 173,
- b) długotrwała choroba – 104,
- c) niepełnosprawność – 22,
- d) inne niż wymienione powyżej – 62.

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w 2024r. wynosiła: 260.

Kwota, jaka została wydatkowana na ten cel, wynosiła: 434 681,12 zł.

5) Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje zgodnie z art. 37 ustawy o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024, poz. 1283 z późniejszymi zmianami):

- a) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- b) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości :

- c) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnica między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej (1008,80 zł), a dochodem tej osoby z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 1000,00 zł miesięcznie,
- d) w przypadku osoby w rodzinie - różnica między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie (780,00 zł), a dochodem na osobę w rodzinie.

Jest to świadczenie wypłacane w okresach miesięcznych, a jego minimalna kwota wynosi 100,00 zł, natomiast maksymalna 1000,00 zł. W roku 2024 korzystało z zasiłków stałych 179 osób, przyznano łącznie 1765 świadczeń. Kwota, jaką wydatkowano na zasiłek stały, to 1 332 083,56 zł.

6) Kierowanie do domów pomocy społecznej

Zgodnie z obowiązującymi przepisami:

- a) po otrzymaniu wniosku wraz z niezbędnymi dokumentami osoby ubiegającej się o miejsce w domu pomocy społecznej organ gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby wydaje decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej (bez względu na to, czy w domu pomocy społecznej jest wolne miejsce i jak długi jest okres oczekiwania na to miejsce),
- b) gdy w domu pomocy społecznej jest wolne miejsce organ powiatu prowadzącego dom wydaje decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej,
- c) w przypadku niemożności umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu braku wolnych miejsc, organ powiatu prowadzącego dom powiadamia osobę o wpisaniu na listę oczekujących oraz o przewidywanym terminie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2024r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie umieścił 18 osób w domu pomocy społecznej, a oczekujących na umieszczenie - 34 osoby.

Według stanu na grudzień 2024r. liczba mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej w Piekarach Śląskich wynosiła 126 osób.

W roku 2024 wydano 116 decyzji odmownych, w szczególności z niżej wymienionych powodów:

- a) przekroczenie kryterium dochodowego,
- b) brak współpracy z pracownikiem socjalnym,
- c) przyznania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w stopniu lekkim,
- d) przekroczenia kryterium dochodowego zawartego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej osób ubiegających się o zasiłek stały,
- e) braku ustalenia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

7) Przyznanie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego dla uczniów

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2024r., poz. 750 z późniejszymi zmianami) do zadań własnych gminy należy wydawanie decyzji przyznającej stypendium szkolne oraz zasiłek szkolny. Stypendium szkolne przysługuje: uczniom szkół publicznych, niepublicznych i niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznych szkół artystycznych oraz słuchaczom kolegiów, pracownikom służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia oraz wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno - wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki. Stypendium szkolne przysługuje, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 600,00 zł. Zasiłek szkolny przysługuje: uczniom szkół publicznych, niepublicznych i niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznych szkół artystycznych oraz słuchaczom kolegiów, pracownikom służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia oraz wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno - wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

W roku 2024 wydano 41 decyzji przyznających stypendium szkolne. Kwota, jaką wydatkowano na stypendium szkolne, to 10 577,02 zł.

6. Zadania zlecone gminy

1) Prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U z 2024, poz. 146 ze zmianami) do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, o których mowa w art. 54 w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium

dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 zł, osobie w rodzinie której dochód nie przekracza kwoty 600 zł na osobę w rodzinie), w przypadku których nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy (stwierdzone dysproporcje między udokumentowaną wysokością dochodu, a sytuacją majątkową osoby wskazującą, że osoba jest w stanie przezwyciężyć trudną sytuację życiową wykorzystując własne zasoby majątkowe).

W 2024 roku wydanych zostało 191 decyzji w sprawach potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych.

2) Wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki

Wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki wydane przez sąd jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej (t.j. Dz. U z 2024, poz. 1283 z późniejszymi zmianami). Wynagrodzenie za sprawowanie opieki należy do zadań zleconych z administracji rządowej realizowanych przez gminę.

W roku 2024 z wynagrodzenia za sprawowanie opieki skorzystały 3 osoby, a na ten cel wydatkowano kwotę 11 079,00 zł.

7. Pomoc finansowa dla obywateli Ukrainy

1) Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje zgodnie z art. 29, art. 30 ustawy z 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 167 z późniejszymi zmianami) w związku art. 38 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Liczba klientów, którym przyznano decyzją świadczenie w 2024r. wynosiła 5 osób. Kwota wydatkowana na ten cel to 6674,22 zł.

2) Przyznanie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego dla uczniów

Przyznanie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego dla uczniów przysługiwało zgodnie z art. 90n ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2022r., poz. 2230 z późniejszymi zmianami) oraz art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Świadczenie w 2024r. przyznano 2 osobom. Kwota wydatkowana na ten cel to 753,24 zł.

8. Bon energetyczny

Od 1 sierpnia 2024r. zostało przekazane do realizacji zadanie w formie jednorazowego bonu energetycznego zgodnie z ustawą z dnia 23 maja 2024r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. Z 2024 poz. 859).

Bon energetyczny był świadczeniem pieniężnym przysługującym jednorazowo gospodarstwu domowemu. Wnioski o bon energetyczny można było składać od 1 sierpnia do 30 września 2024r.

Bon energetyczny przysługiwał po spełnieniu kryterium dochodowego.

Kryterium dochodowe wynosiło:

- 1) gospodarstwu domowemu jednoosobowemu, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu za 2023 r. nie przekraczała kwoty 2500 zł ,**

2) gospodarstwu domowemu wieloosobowemu, w którym wysokość przeciętnego dochodu za 2023r. na osobę nie przekraczała kwoty **1700 zł**.

Podstawą wyliczenia były dochody z 2023r.. Jeśli dochody nieznacznie przekraczały kryterium, przyznany został bon pomniejszony o tyle, o ile przekroczyło kryterium dochodowe. Była tu zastosowana zasada złotówka za złotówkę.

Bon energetyczny przyznano w wysokości:

- w przypadku gospodarstwa jednoosobowego - 300 zł,
- w przypadku gospodarstwa składającego się z 2 do 3 osób - 400 zł,
- w przypadku gospodarstwa składającego się z 4 do 5 osób - 500 zł,
- w przypadku gospodarstwa składającego się z co najmniej 6 osób – 600 zł.

Minimalna kwota wypłacana bonu energetycznego wyniosła 20 zł.

W przypadku, gdy główne źródło ogrzewania danego gospodarstwa domowego było zasilane energią elektryczną i było wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 1 kwietnia 2024 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, bon energetyczny przyznano w wysokości:

- 1) 600 zł - gospodarstwu domowemu jednoosobowemu,
- 2) 800 zł - gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 2 do 3 osób,
- 3) 1000 zł - gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 4 do 5 osób,
- 4) 1200 zł - gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z co najmniej 6 osób.

Środki na wypłatę bonów energetycznych pochodziły z budżetu państwa.

Liczba wniosków złożonych na bon energetyczny wynosiła 2293. Kwota wydatkowana na ten cel to 773 330,21 zł.

9. Pomoc żywnościowa w ramach „Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 Podprogram 2023”

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich realizował „Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 – Podprogram 2023” w ramach współpracy z Caritas Archidiecezji Katowickiej. Program był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oferującego pomoc żywnościową dla osób najbardziej potrzebujących, a także możliwość udziału w tzw. działaniach towarzyszących.

Do pomocy żywnościowej w ramach tego programu uprawniał dochód nieprzekraczający 265% kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, tj.:

- dla osoby samotnie gospodarującej 2 056,40 zł.
- dla osoby w rodzinie 1 590,00zł.

Musiła też być spełniona jedna z przesłanek trudnej sytuacji życiowej, o których mowa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Adresatami programu byli mieszkańcy miasta Piekary Śląskie oraz cudzoziemcy, którzy przekroczyli granicę Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy. Kwalifikacji do udziału w „Programie Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 Podprogram 2023”, dokonywali pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich. Liczba osób, które zostały zakwalifikowane do pomocy, wyniosła 345 a liczba wydanych skierowań to 171.

Dystrybucja żywności prowadzona była przez parafię rzymskokatolicką pw. Trójcy Przenajświętszej w Piekarach Śląskich, w punkcie wydawania mieszczącym się przy ul. Szpitalnej 11.

Pomoc udzielana była w formie bezpłatnych paczek żywnościowych. Paczka, o wadze około **23 kg**, zawierała artykuły spożywcze takie, jak: artykuły warzywne i owocowe, artykuły skrobiowe, mleczne, mięsne, cukier, tłuszcze oraz dania gotowe.

II. DZIAŁ DODATKÓW MIESZKANIOWYCH

1. Dodatki mieszkaniowe

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje od 1 kwietnia 2014r. zadanie własne gminy w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych, które reguluje ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1335).

W okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024r. z pomocy materialnej w formie dodatku mieszkaniowego skorzystało 988 gospodarstw domowych, zrealizowano 9 264 świadczeń, na kwotę 4 212 327,98 zł.

W powyższym okresie przyjęto 1 648 wniosków. Łącznie wydano 1 775 decyzji administracyjnych, w tym:

- 1) 1 537 decyzji o przyznaniu świadczenia,
- 2) 91 decyzji odmownych,
- 3) 12 decyzji umarzających postępowanie o przyznanie świadczenia,
- 4) 43 decyzje wygaszające ze względu na zmianę adresu zamieszkania lub zgon wnioskodawcy,
- 5) 46 decyzji wstrzymujących wypłatę świadczeń spowodowanych niedopełnieniem obowiązku bieżącego opłacania przypadającej należności za lokal mieszkalny,
- 6) 42 decyzje wznowiające z powodu uregulowania zaległości.

Przeprowadzono 106 wywiadów środowiskowych na okoliczność porównania danych zawartych we wnioskach z faktyczną sytuacją wnioskodawcy.

8 postępowań administracyjnych wznowiono z urzędu w sprawie przyznanego dodatku mieszkaniowego.

Średnia wysokość jednego świadczenia wyniosła 457,49 zł.

Lp.	Zasoby	2023 rok		2024 rok	
		liczba	kwota	liczba	kwota
1.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	5 485	2 418 168,94	5 181	2 395 141,52
2.	Nieruchomości Brzeziny Sp z o.o.	690	390 807,14	598	342 927,85
3.	Spółdzielnie Mieszkaniowe	1 269	478 324,81	1 186	433 056,73
4.	Wspólnoty mieszkaniowe	954	392 068,95	811	342 947,82
5.	Prywatni zarządcy	1 150	551 204,37	1 069	513 569,34
6.	Inne	536	242 768,05	419	184 684,72
	Razem:	10084	4473342,26	9264	4212327,98

Tabela 4. Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowego w rozbiciu na poszczególne zasoby.

Lp.	Zasoby	2023 rok	2024 rok
1.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	440,87	462,29
2.	Nieruchomości Brzeziny Sp z o.o.	566,39	573,46
3.	Spółdzielnie Mieszkaniowe	376,93	365,14
4.	Wspólnoty mieszkaniowe	410,97	422,87
5.	Prywatni zarządcy	479,31	480,42
6.	Inne	452,93	440,77

Tabela 5. Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w rozbiciu na poszczególne zasoby

2. Dodatki osłonowe

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 2021 roku o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 759 z późn. zm.) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował od 22 stycznia 2024r. do 30 czerwca 2024r. zadanie zlecone w zakresie przyznawania dodatków osłonowych. Z pomocy finansowej w formie dodatku osłonowego skorzystało 1 647 gospodarstw domowych, na łączną kwotę 606 187,12 zł.

3. Opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

Na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązku opłacania składek emerytalno-rentowych podlegają niektóre osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna.

Za osoby uprawnione do powyższych świadczeń Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Składki te opłacane są od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia. W 2024r. opłacono składki na ubezpieczenie społeczne za 198 osób. Wydatki na ten cel wyniosły 1 650 154 zł.

Rodzaj świadczenia	2023			2024		
	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem
Świadczenie pielęgnacyjne	192	1 982	1 334 236	193	1 974	1 616 379
Świadczenie pielęgnacyjne dla Obywateli UKR	6	78	52 482	4	39	32 070
Specjalny zasiłek opiekuńczy	1	13	2 214	1	10	1 705
Zasiłek dla opiekuna	0	0	0	0	0	0
Razem:	199	2 073	1 388 932	198	2 023	1 650 154

Tabela 6. Ilość osób i liczba składek na ubezpieczenie społeczne.

Osobie uprawnionej do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna i zasiłku stałego przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w ustawie o ubezpieczeniu zdrowotnym oraz ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków

publicznych. W 2024r. opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za 225 osób. Wydatki na ten cel wyniosły 453 504 zł.

Rodzaj świadczenia	2023			2024		
	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem
Świadczenie pielęgnacyjne	106	1 136	248 387	109	1 974	333 169
Świadczenie pielęgnacyjne dla Obywateli UKR	5	75	16 500	3	27	7 261
Specjalny zasiłek opiekuńczy	1	13	721	1	10	557
Zasiłek dla opiekuna	3	36	2 004	3	35	1 949
Zasiłek stały	135	1 477	71 293	109	1 590	110 568
Zasiłek stały dla Obywateli UKR	2	8	333	0	0	0
Razem:	252	2 745	339 238	225	3 636	453 504

Tabela 7. Ilość osób i liczba składek na ubezpieczenie zdrowotne.

III. DZIAŁ AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ

W ramach Działu Aktywizacji Społecznej realizowane są zadania obejmujące:

- organizację, realizację, monitorowanie oraz kontrolę usług społecznych,
- pogłębioną pracę socjalną (systemową, metodyczną pracę socjalną),
- interwencyjną pracę socjalną i poradnictwo socjalne,
- wsparcie w formie asysty rodzinnej,
- wsparcie w formie asysty osób niepełnosprawnych,
- wsparcie dzieci i młodzieży w formie klubu integracyjnego.

1. Zadania w zakresie organizacji i realizacji usług społecznych

Zadania te w ramach Działu Aktywizacji Społecznej realizowane są w wyodrębnionym Zespole Usług i Wsparcia Społecznego, do którego zadań należy przygotowanie i obsługa zróżnicowanych usług socjalnych i społecznych na rzecz mieszkańców. Wśród przygotowywanych i nadzorowanych usług (głównie nabywanych w ramach zamówień publicznych) znalazły się takie, jak: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, usługi opieki wytchnieniowej, schronienie dla osób bezdomnych (różne formy), usługa sprawienia pogrzebu, kompleksowa usługa czystościowa (dla osób bez dostępu do ciepłej wody i z ograniczoną możliwością prania odzieży), usługa transportowa i inne.

1) Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze, przysługują na podstawie art. 17 ust. 1 pkt. 11 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym należą one do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

W 2024r. z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 78 osób, w tym ze specjalistycznych usług opiekuńczych 2 osoby.

Łącznie zrealizowano 22 160 godzin usług, w tym 218 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych.

Część zadań realizowana była w ramach Programu „Opieka 75+”, z którego skorzystały 22 osoby, dla których zrealizowano 4 626 godzin usług wraz z godzinami rozliczonymi w miesiącu styczniu 2025r., za miesiąc grudzień 2024r..

Dla porównania w 2023r. z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystały 83 osoby, w tym ze specjalistycznych usług opiekuńczych 2 osoby. Łącznie zrealizowano 24 676 godziny usług, w tym 363 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych. Część zadań była realizowana w ramach Programu „Opieka 75+”. Programem objętych było 26 osób, dla których zrealizowano 5 289 godzin usług wraz z godzinami rozliczonymi w miesiącu styczniu 2025r., za miesiąc grudzień 2024r..

2) Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi przysługują zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym należą one do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę.

W 2024r. z usług specjalistycznych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 2 osoby, na które składało się 913 godzin świadczeń.

W roku 2023r. z tej formy pomocy skorzystały 2 osoby, na które składało się 1 369 godzin świadczeń.

3) Sprawianie pogrzebu

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich w przypadku, gdy najbliższa rodzina nie zajęła się pogrzebem, a także kiedy osoba zmarła nie miała żadnej rodziny, organizuje pogrzeby osób zmarłych na terenie Miasta Piekary Śląskie. Usługa realizowana jest zgodnie z art.17 ust.1 pkt. 15 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 (Dz.U.2024.1283 t.j.) oraz ustawą o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31 stycznia 1959r. (Dz. U. z 2020r. poz. 1947) przez Zakład Pogrzebowy, z którym została zawarta odpowiednia umowa.

W roku 2024 sprawiono pogrzeb 12 osobom, dla porównania w roku 2023 zrealizowano 11 pochówków.

W ramach realizowanych zadań udzielano także pomocy i poradnictwa w zakresie zorganizowania pochówku dla członków rodzin.

4) Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024

Program realizowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego. W dniu 19.02.2024r. została zawarta umowa pomiędzy Gminą Piekary Śląskie a Wojewodą Śląskim na sfinansowanie w/w zadania w roku 2024.

Gmina Piekary Śląskie otrzymała środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania w 2024r. w kwocie 448 647,00 zł. Wsparciem w ramach Programu zostało objętych 28 osób niepełnosprawnych, w tym 9 dorosłych osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, 15 dorosłych osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 3 dorosłe osoby legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz 1 niepełnosprawne dziecko.

Dla porównania gmina Piekary Śląskie otrzymała środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania w 2023r. w kwocie 94 113,36 zł. Wsparciem w ramach Programu zostało objętych 11 osób niepełnosprawnych, w tym 10 dorosłych osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym oraz 1 niepełnosprawne dziecko.

Głównym celem Programu było wprowadzenie usługi asystenta, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- a)** dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- b)** osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

Uczestnicy Programu mieli możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy:

- wyjściu, powrocie i dojeździe do wskazanych przez uczestnika miejsc,
- czynnym uczestnictwie w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych i sportowych,
- wykonywaniu codziennych czynności,
- załatwianiu spraw urzędowych,
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami.

Działania podejmowane w ramach Programu miały na celu:

- zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia, a co za tym idzie poprawy ich funkcjonowania w środowisku,
- stymulację do podejmowania wszelkiego rodzaju aktywności,
- przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych,
- ograniczanie skutków niepełnosprawności.

Z uwagi na fakt, iż Program cieszył się dużym zainteresowaniem, planowana jest kontynuacja Programu w 2025r.

5) Program „Opieka Wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024

Program realizowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego. W dniu 28.02.2024r. została zawarta umowa pomiędzy Gminą Piekary Śląskie, a Wojewodą Śląskim na sfinansowanie w/w zadania w roku 2024. Gmina Piekary Śląskie otrzymała środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania w 2024r. w kwocie 47 730,90 zł. Wsparciem w ramach Programu zostało objętych 9 opiekunów sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, w tym 7 opiekunów sprawujących opiekę nad dorosłymi osobami niepełnosprawnymi legitymującymi się znacznym stopniem niepełnosprawności lub równoważnym oraz 2 opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami.

Dla porównania gmina Piekary Śląskie otrzymała środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania w 2023r. w kwocie 41 713,92 zł. Wsparciem w ramach Programu zostało objętych 5 opiekunów sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi tym 4 opiekunów sprawujących opiekę nad dorosłymi osobami niepełnosprawnymi, legitymującymi się znacznym stopniem niepełnosprawności lub równoważnym 1 opiekun dziecka z niepełnosprawnościami.

Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi. W Piekarach Śląskich Program był realizowany w formie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w ilości 1336 godzin. Wprowadzenie usługi miało na celu czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie. Z uwagi na fakt, iż Program cieszył się dużym zainteresowaniem, planowana jest jego kontynuacja w 2025r.

6) Program „Korpus Wsparcia Seniorów” - na rok 2024

Program finansowany był z budżetu Państwa na dofinansowanie zadania własnego Gminy tj. realizację usługi wsparcia na rzecz Seniorów w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024.

W dniu 25.01.2024r. Rada Miasta Piekary Śląskie podjęła uchwałę nr LXXII/786/24 w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Miasta Piekary Śląskie „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024.

Gmina Piekary Śląskie w 2024r. w związku z umową nr PSV.3113.25.20.2024 z dnia 14.06.2024r. zawarła umowę pomiędzy Gminą Piekary Śląskie, a Wojewodą Śląskim otrzymała dotację z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na realizację Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w wysokości 91 861 zł w tym na:

- Moduł I 78 400 zł
- Moduł II 13 461 zł

Celem Programu była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. „opieki na odległość”, a także wsparcie gmin w realizacji świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.

Adresatami Programu byli seniorzy w wieku 60 lat i więcej, mający problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie byli w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Realizacja Programu obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- Realizacja Modułu I Programu miała na celu zapewnienie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich seniorom w wieku 60 lat i więcej. Usługi sąsiedzkie świadczone w ramach Modułu I obejmowały swoim zakresem pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgniarską, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Osoby potrzebujące zgłaszały się bezpośrednio do pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich lub informowały o potrzebie udzielenia pomocy telefonicznie. Do realizacji zadań w ramach Modułu I zaangażowani byli pracownicy socjalni, którzy przyznawali pomoc w formie usług sąsiedzkich przy zastosowaniu procedur przyznania świadczeń z pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. przeprowadzenie wywiadu środowiskowego oraz wydanie decyzji administracyjnej). W ramach Modułu I z Programu Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 objęto wsparciem 3 środowiska. Pomimo dużego zainteresowania usługami sąsiedzkimi na etapie rozeznawania potrzeb piekarskich seniorów okazało się, że w chwili, w której osoba mająca świadczyć usługi sąsiedzkie dowiadywała się o konieczności sformalizowania swojej wstępnej deklaracji, wycofywała się. Usługi sąsiedzkie były po raz pierwszy realizowane w roku 2024.

- Realizacja Modułu II Programu miała na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

W celu realizacji zadania w ramach Modułu II została zawarta umowa z firmą HRP Care w Łodzi na zapewnienie świadczenia kompleksowej obsługi systemu polegającego na sprawowaniu całodobowej „Opieki na odległość” przez centralę monitoringu.

W okresie od lipca do grudnia 2024r. opłacono 175 abonamentów za usługę teleopieki .

W okresie obowiązywania umowy pomocą objęto łącznie 36 osób. W ramach tego modułu Ośrodek – w oparciu o własne zasoby kadrowe - zapewniał także wsparcie bezpośrednie użytkownikom opasek wraz z kontrolą jakości i poprawności świadczenia usługi opieki na odległość.

Seniorzy korzystający z „opaski bezpieczeństwa” dokonali 56 zgłoszeń do dyspozytora przy użyciu opaski bezpieczeństwa, jednak wszystkie zgłoszenia były uruchomione przypadkowo przez seniora lub były to zgłoszenia testowe.

Osoby potrzebujące zgłaszały się bezpośrednio do pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich lub informowały o potrzebie udzielenia pomocy telefonicznie.

Z uwagi na fakt, iż Program cieszył się dużym zainteresowaniem, planowana jest kontynuacja w 2025r. Dla porównania w okresie od sierpnia do grudnia 2023r. opłacono 136 abonamentów za usługę teleopieki. W okresie obowiązywania umowy pomocą objęto łącznie 35 osób.

7) Nadzór nad realizacją usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz innych usług świadczonych na rzecz mieszkańców

W 2024r. z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usług w ramach Programów „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 oraz „Opieka Wytchnieniowej” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, Korpusu Wsparcia Seniorów, łącznie skorzystało 147 osób.

Przeprowadzono kontrole:

- a) usług opiekuńczych łącznie - 445,
- b) specjalistycznych usług opiekuńczych łącznie - 12,
- c) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - 18,
- d) w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 - 197,
- e) w ramach Programu „Opieka Wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 - 60,
- f) w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 – 147,
- g) 4 kontrole w Schronisku dla osób bezdomnych Dom „Przystań” Będzin-Grodziec,
- h) 2 kontrole w Spółdzielni Socjalnej „Zakątek Pomocy” w zakresie „kompleksowej usługi czystościowej” w Piekarach Śląskich,
- i) 1 kontrola w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Schronisku im. Jana Pawła II w Rybniku,
- j) 1 kontrola w Diecezjalnym Domu Matki i Dziecka Caritas Diecezji Sosnowieckiej.

8) Centrum Usług Społecznych

Centrum Usług Społecznych (CUS) w Piekarach Śląskich powstało w ramach realizacji projektu pod nazwą „Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Piekarach Śląskich – ul. Kusocińskiego 4 i ul. Żwirki 23”. Projekt był współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Centra Usług Społecznych działają na rzecz wspierania i aktywizowania społeczności lokalnej oraz osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, głównie poprzez umożliwienie korzystania ze wsparcia organizacji pozarządowych i innych podmiotów społecznych posiadających siedzibę w Piekarach Śląskich.

CUS jest zadaniem realizowanym w ramach Zespołu Usług Społecznych Działu Aktywizacji Społecznej.

a) Centrum Usług Społecznych przy ul. Żwirki 23

W 2024 roku w CUS przy ul. Żwirki 23 regularnie odbywały się dyżury członków 13 Organizacji Pozarządowych, spotkania nieformalnych grup wsparcia oraz osób działających na rzecz mieszkańców Miasta Piekary Śląskie. Na podstawie prowadzonych list obecności ustalono, że w 2024 roku Centrum Usług Społecznych przy ulicy Żwirki 23 odwiedziło około 2 500 osób. Ponadto budynek CUS był miejscem organizacji spotkań, wywiadów, konsultacji publicznych, komisji, konkursów dla urzędników miejskich, pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, pieczy zastępczej, Rady Seniorów, Młodzieżowej Rady

Miasta oraz miejscem spotkań Radnych Miasta Piekary Śląskie. Centrum Usług Społecznych ponownie pełniło funkcję siedziby Biura Organizacji Pozarządowych, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Piekary Śląskie. Organizacje Pozarządowe, wynajmujące pomieszczenia w ramach realizacji swojej działalności statutowej na podstawie podpisanej na 2024 r. umowy, to:

- Polski Związek Niewidomych, Koło Piekary Śląskie
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, oddział Piekary Śląskie
- Piekarskie Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenia „FotoAkademia”
- Klub Sportowo-Turystyczny Niewidomych i Słabowidzących "Komar", Piekary Śląskie
- Polski Związek Wędkarski, okręg 41 „RELAKS”
- Związek Radiestétów
- Związek Filatelistów, oddział Śląsko-Dąbrowski, koło Piekary Śląskie
- Piekarskie Stowarzyszenie Przyrodników
- Stowarzyszenie Tradycji Ludowego Wojska Polskiego
- Stowarzyszenie Pomocy Chorym na Dystrofie Musculorum

Organizacje, które podpisały umowę, ale nie wynajmowały pomieszczeń CUS, a korzystały jedynie z adresu do korespondencji oraz adresu do rejestracji swojej działalności, to:

- PARADOX Stowarzyszenie Twórców Gier
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „OMNES”
- Stowarzyszenie Zwyczaj „Inicjatywa Critical Miss”
- Stowarzyszenie Zwyczaj „Piekarskie Koła”
- UKS Akademia Piłkarska „Champions”

Organizacje, które zorganizowały w CUS jednorazowe spotkania bez umowy wynajmu, to:

- Polskie Stowarzyszenie Hodowców Gołębi Poczтовых, sekcja nr 3 „Szarlej” – spotkanie zarządu
- Fundacja „Q Zmianie” – spotkania z osobami, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej
- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe – szkolenia z udzielania pierwszej pomocy dla nowych członków pogotowia

Pozostałe spotkania organizowane w ramach realizacji działań na rzecz mieszkańców Miasta Piekary Śląskie to:

- Dyżury Radnych Miasta Piekary Śląskie.
- Comiesięczne spotkania Rady Seniorów.
- Spotkania Młodzieżowej Rady Miasta.
- Inicjatywa Lokalna – prezentacja projektów.
- Spotkanie informacyjne dla członków organizacji pozarządowych w ramach programu „Śląskie lokalnie - małe granty FIO”.
- Spotkania nieformalnej grupy wsparcia dla rodziców dzieci z zespołem Aspergera „Aspiracje”.
- Spotkania organizowane przez pracowników Pieczy Zastępczej - spotkania biologicznych rodziców z dziećmi.
- Postępowanie egzaminacyjne oraz wręczenie aktów mianowania nauczycieli Miejskich Placówek Oświatowych organizowane przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta.

-Spotkania z psychologiem w ramach współpracy z Pieczę Zastępczą, dotyczące diagnozy rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze.

W Centrum Usług Społecznych odbywały się regularnie spotkania w ramach Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto CUS było miejscem wielu spotkań niezbędnych dla pracy urzędników Urzędu Miasta Piekary Śląskie oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach śląskich.

Szkolenia z udzielania pierwszej pomocy dla pracowników jednostek Samorządowych Miasta Piekary Śląskie oraz dla członków Polskiego Związku Niewidomych w Piekarach Śląskich organizowane przez Straż Pożarną w Piekarach śląskich.

W 2024 roku praca w Centrum Usług Społecznych obejmowała koordynację wszystkich spotkań, które się w nim odbywały, obsługę strony internetowej oraz Social Mediów, informowanie mieszkańców Miasta na temat działalności Organizacji Pozarządowych w Piekarach Śląskich, a także informowanie członków Organizacji Pozarządowych o szkoleniach i dostępnych dofinansowaniach ich działalności. W CUS przy ul. Żwirki 23 po raz kolejny odbywały się spotkania organizacyjne i wspierające przed Dniem Organizacji Pozarządowych, który jest inicjatywą mającą na celu wspierać działania obywatelskie mieszkańców naszego miasta, promować wszelkie prospołeczne inicjatywy, a także integrować członków organizacji pozarządowych i zachęcać do łączenia sił w ramach działań na rzecz mieszkańców Piekar Śląskich.

W 2024 r. dokonano instalacji klimatyzacji w budynku CUS, co było największą inwestycją od momentu jego powstania.

Zdjęcia 1 i 2. Klimatyzacja w budynku CUS przy ul. Żwirki 23. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcie 3. Prezentacja projektów zakwalifikowanych do głosowania w ramach XI edycji Budżetu Obywatelskiego. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcie 4. Szkolenie organizowane przez „Śląskie Lokalnie - małe granty FIO” dotyczące tego, jak otrzymać 7,5 tys. dotacji dla organizacji lub grupy niezrzeszonej na realizację swojego pomysłu. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcie 5. Wizyta Posła na Sejm RP – Łukasza Ściebiorowskiego oraz Posłanki na Sejm RP – Katarzyny Napiórkowskiej podczas dyżuru polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Wizyta odbyła się przy okazji organizowanego w Piekarach Śląskich Forum Dyrektorów i Pracowników Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej. Źródło: Biuro Prasowe Urzędu Miasta.

Zdjęcie 6: Pierwsze posiedzenie nowej kadencji Rady Seniorów w sali konferencyjnej Centrum Usług Społecznych. Źródło: Biuro prasowe Urzędu Miasta.

Zdjęcie 7. Słuchacze Piekarskiego Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku wraz z prowadzącą podczas zajęć z rękodzieła artystycznego. Źródło: Profil Facebook Piekarskiego Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Zdjęcie 8. Spotkanie członków Polskiego Związku Filatelistów z Piekar śląskich. Źródło: Profil Facebook „Piekarscy Filateliści”.

Zdjęcie 9. Dzień Organizacji Pozarządowych na Kopcu Wyzwolenia – 31.08.2024 r. Źródło: Zbiór własny.

b) Centrum Usług Społecznych przy ul. Kusocińskiego 4

W Centrum Usług Społecznych przy ulicy Kusocińskiego 4 swoją siedzibę mogą mieć organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia oraz fundacje, które w ramach działalności realizują zadania w zakresie reintegracji społecznej lub zawodowej oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin. Organizacje te mogą prowadzić swoje biuro, odbierać korespondencję, jak również organizować spotkania. W 2024r. swoją siedzibę w dzielnicy Brzeziny Śląskie miały: Stowarzyszenie „Inicjatywa Critical Miss”, Stowarzyszenie „Lecymy Durś”, Spółdzielnia Socjalna „Zakątek Pomocy”, Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł Biały”, Stowarzyszenie „Wolontariusze Gwoźdźcia”, Stowarzyszenie „Daj sobie szansę – Uwierz w siebie”, Związek Harcerstwa Polskiego, Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi Rzeczypospolitej Polskiej HDK KWK „Julian” oraz Śląskie Stowarzyszenie Hodowców Królików, Ptaków i Drobego Inwentarza.

W Centrum Usług Społecznych przy ul. Kusocińskiego 4 mieści się Filia Biblioteki Miejskiej, Klub Seniora „Nadzieja”, Klub Integracyjny dla Dzieci i Młodzieży nr 1 „Promyk”, Punkt Terenowy pracowników socjalnych, Punkt Interwencji Kryzysowej, Zespół Usług i Wsparcia Społecznego oraz lider wolontariatu. W budynku CUS poradnictwa specjalistycznego udziela lekarz psychiatra. Centrum Usług Społecznych przy ulicy Kusocińskiego 4, podobnie jak CUS przy ul. Żwirki 23, dysponuje pomieszczeniami konferencyjnymi.

W roku 2024 w salach CUS realizowano szereg przedsięwzięć, w ramach których ponad 2000 mieszkańców skorzystało z oferty m.in.: Klubu Emerytów i Rencistów „Orzeł Biały”, Stowarzyszenia Twórców Gier Paradox, Stowarzyszenia Foto Akademia, Stowarzyszenia Tradycji Ludowego Wojska

Polskiego, Stowarzyszenia Przyrodników, Piekarskiego Stowarzyszenia Ekologiczno-Technologicznego „Eko-Tech Szachta”.

W roku 2024 w Centrum Usług Społecznych przy ul. Kusocińskiego 4 odbyły się m.in.:

- Spotkania Klubu Gier Planszowych „Twoja Tura” prowadzony przez Paradox Stowarzyszenie Twórców Gier,
- Spotkanie wigilijne dla podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich,,
- Podsumowanie XVI edycji Wakacyjnej Piekarskiej Kropli Krwi organizowanej przez Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi KWK „Julian”,
- Warsztaty programowania, projektowania rozgrywki gier, kreowania grafiki 2D i 3D, tworzenia muzyki oraz rozgrywki sieciowej organizowane przez Paradox Stowarzyszenie Twórców Gier,
- Spotkanie podsumowujące projekt pn. „Odkrywamy na nowo śląskie stroje regionalne w Piekarach Śląskich”, realizowany w ramach Budżetu Obywatelskiego 2024 przez grupę „Ustrojyni po naszymu”
- Grupowe zajęcia rehabilitacyjne oraz terapeutyczne prowadzone przez Centrum Zdrowia Psychicznego z Tarnowskich Gór.

Zdjęcia 10 i 11: Klub Gier Planszowych „Twoja Tura” prowadzony przez Paradox Stowarzyszenie Twórców Gier. Źródło: Zbiór własny

Zdjęcia 12 i 13: Spotkanie wigilijne dla podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich. Źródło: Zbiór własny

Zdjęcia 14 i 15: Spotkanie podsumowujące projekt pn. „Odkrywamy na nowo śląskie stroje regionalne w Piekarach Śląskich”, realizowany w ramach Budżetu Obywatelskiego 2024 przez grupę „Ustrojny po naszymu”. Źródło: Zbiór własny

Zdjęcia 16 i 17: Podsumowanie XV edycji Wakacyjnej Piekarskiej Kropli Krwi organizowanej przez Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi KWK „Julian”. Źródło: Zbiór HDK Julian

Zdjęcia 18 i 19: Warsztaty programowania, projektowania rozgrywki gier, kreowania grafiki 2D i 3D, tworzenia muzyki oraz rozgrywki sieciowej organizowane przez Paradox Stowarzyszenie Twórców Gier. Źródło: Zbiór własny

2. Praca Socjalna.

Jednym z zespołów pracy socjalnej utworzonych dla realizacji wyodrębnionych zadań jest Zespół Pracy Socjalnej Działu Aktywizacji Społecznej. W 2024r. realizował on interwencyjną pracę socjalną (rozpoznanie sytuacji i rozwiązanie bieżących problemów oraz udzielenie krótkotrwałego wsparcia łączącego działania aktywizujące – motywacyjne i poradnictwo w zakresie pracy socjalnej) oraz systemową, metodyczną pracę socjalną (tzw. pogłębiona praca socjalna), obejmującą kompleksowe działania diagnostyczno - wspierające odbywające się w ścisłej współpracy z osobami korzystającymi, oraz planowe działania oparte o wyznaczone cele, z wykorzystaniem narzędzi właściwych pracy socjalnej (w tym oddziaływań grupowych i środowiskowych).

1) Praca socjalna w środowisku (indywidualna)

Liczba środowisk korzystających z pracy socjalnej w Zespole Pracy Socjalnej DAS w 2024r. wyniosła 386 (w tym osoby objęte jednocześnie usługą asystenta rodziny i asystenta osoby niepełnosprawnej).

Obok wielozakresowego wsparcia świadczonego na rzecz rodzin i osób realizowano szereg dodatkowych form poradnictwa socjalnego i indywidualnych konsultacji. Między innymi prowadzono indywidualne konsultacje dla osób korzystających z pomocy MOPR, które wykazywały problemy z nadużywaniem alkoholu, prowadzono również wsparcie w rozwiązywaniu problemu alkoholowego m.in. w ramach programu „Będzie lepiej”.

Działalność Zespołu Pracy Socjalnej nakierowana była również na aktywizowanie rodzin z terenu Piekar Śląskich poprzez pracę, zarówno z rodzicami, jak i organizację zajęć dla dzieci.

Prowadzono, we współpracy z Zespołem Asysty Rodzinnej, zajęcia „wzMOCniona Rodzinka – Razem mamy superMOC”. Od stycznia 2024r. do czerwca 2024r. zrealizowano 10 zajęć po 2 godz. zegarowe (łącznie na program przeznaczono ok. 20 godzin zegarowych na zajęcia plus czas na przygotowanie tematyczne poszczególnych spotkań). Udział w nich wzięło 5 rodzin, w tym 6 dorosłych i 19 dzieci.

Udało się również pozyskać sponsora, który sfinansował bilety dla rodzin do kina w Piekarach Śląskich i do Planetarium w Chorzowie w dzień wolny od zajęć szkolnych.

Spotkania kierowane były do rodzin z dziećmi i organizowane w formie grupowej. Celem spotkań było tworzenie przestrzeni do wszechstronnego rozwoju, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz profilaktyka zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży poprzez: inspirowanie do podejmowania aktywności, rozwój pasji i zainteresowań, tworzenie przestrzeni do twórczego i kreatywnego działania, doskonalenie zdolności poznawczych i społecznych, promowanie aktywnego form spędzania czasu wolnego, rozwijanie umiejętności społecznych, stworzenie miłej atmosfery zachęcającej dzieci i rodziców do aktywnego uczestniczenia proponowanych zajęciach i zabawach, stworzenie okazji do wspólnego spędzania czasu rodziców i dzieci, kształtowanie więzi rodzic-dziecko podczas zajęć, pogłębianie umiejętności współpracy pomiędzy rodzicami i dziećmi, umacnianie umiejętności społecznych - dziecko obdarza uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć co mówią i czego oczekują, integrowanie dzieci z poszczególnych grup wiekowych, prezentowanie umiejętności plastycznych przez dzieci i rodziców, proponowanie zajęć z dziećmi, organizowanymi w warunkach domowych. Spotkania odbywały się co dwa tygodnie w siedzibie ZPS, przy ul. Wyszyńskiego 31.

Podczas zajęć w 2024r. wykonano: napis „DZIĘKUJEMY” z surowców wtórnych (podziękowanie było skierowane dla Pani, która sponsorowała wyjście do kina z rodzicami pod koniec 2023 roku), prace

plastyczne walentynkowe, prace plastyczne, np.: jajka 3D oraz kurczaki z wytłoczek z jajek, prace plastyczne na folii bąbelkowej oraz zabawa zręcznościowa łowienie rybek, laurki z okazji Dnia Matki 3D Mikołaje z tkanin, tworzenie zwierzątek z surowców wtórnych - z plastikowych butelek, zabawa w terenie na orientację, tzw. „podchody”.

Zdjęcia 20,21, 22, 23, 24 i 25. Zajęcia pt. „wzMOCniona Rodzina-Razem mamy superMOC”. Źródło: Zbiór własny

W 2024r. w Zespole Pracy Socjalnej organizowane były spotkania indywidualne w ramach programu „**Szkoła dla Rodziców**” podnoszące kompetencje dla rodziców z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Celem spotkań było wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, budowanie prawidłowych relacji dorosły-dziecko oraz nabycie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach

wychowawczych. W 2024r. odbyły się cztery cykle 8 spotkań (54 godz. plus czas na przygotowanie tematyczne poszczególnych spotkań), w których uczestniczyło 13 osób.

2) Praca socjalna z wykorzystaniem metod grupowych obejmuje:

- a)** prowadzenie grupy wsparcia z elementami edukacyjnymi w ramach programu "Razem Łatwiej"

Grupowe formy wsparcia	Liczba osób	Ilość godzin zajęć
„Razem Łatwiej”	11	49 spotkań x 2 godz.= 98 godz.

Tabela 8. Osoby korzystające z grupowych form wsparcia. Źródło: opracowanie własne

Program stanowił kontynuację działań podjętych w ramach realizowanego do 31.03.2021r. projektu partnerskiego „Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach”.

W programie praca z klientem łączyła elementy pracy indywidualnej z klientem oraz grupowego i środowiskowego wsparcia osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi. Elementem działań było m.in. prowadzenie grupy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Klientów objęto w miarę posiadanych potrzeb pomocą usługową dostępną w ofercie tut. Ośrodka, np. w formie usług opiekuńczych oraz pomocą asystenta osoby niepełnosprawnej. Spotkania grupowe odbywały się cyklicznie – raz w tygodniu. Grupa miała charakter otwarty - na każdym etapie mogli dołączyć nowi uczestnicy.

Spotkania grupowe przyjęły formę dostarczania pożytecznych informacji, relacjonowania własnych doświadczeń związanych z danymi problemami, słuchania i akceptacji doświadczeń innych, empatycznego zrozumienia i nawiązywania kontaktów społecznych. Polegały przede wszystkim na przyjmowaniu i dzieleniu się wsparciem. Prowadzący podążali za potrzebami i oczekiwaniami uczestników w tym zakresie. Spotkania tematyczne prowadzone były przez pracowników socjalnych Zespołu Pracy Socjalnej. W ramach programu zorganizowano wyjścia integracyjno-edukacyjne do Miejskiej Biblioteki Publicznej, Miejskiego Domu Kultury „Andaluzja”, Śląskiego Betlejem, zwiedzono prezentowane wystawy. W ramach jednego ze spotkań goszczono lekarza psychiatrę z terapeutami, którzy prezentowali ofertę wsparcia Centrum Zdrowia Psychicznego realizujących zadania w Tarnowskich Górach i Piekarach Śląskich. Część uczestników wyraziła zgodę na rozmowy kwalifikacyjne i udział w grupach terapeutycznych, prowadzonych w Piekarach Śląskich, w bieżącym roku przez Centrum.

W zakresie indywidualnej pracy socjalnej realizowano maksymalną indywidualizację podejścia, uwzględniającą potrzeby uczestników. Nadrzędnym celem programu było stworzenie sieci wsparcia i zwiększenie dostępności osób z zaburzeniami psychicznymi do realizowanych w MOPR i środowisku usług socjalnych i społecznych.

- b)** prowadzenie edukacyjno - motywacyjnego programu „Będzie lepiej”

Beneficjentami działań byli uzależnieni bądź zagrożeni problemem uzależnień klienci MOPR w Piekarach Śląskich. Działania realizowane były w ramach profilaktyki III rzędu ukierunkowane głównie na wsparcie w rozwiązywanie problemu alkoholowego, a za ich pośrednictwem także rodzin borykających się z innymi uzależnieniami lub problemami psychologicznymi.

Celem profilaktyki III rzędu było nie tylko leczenie ale także działania, które prowadziły do zwiększenia poziomu samodzielności i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W przypadku osób uzależnionych,

program był ukierunkowany na motywowanie osób do podjęcia terapii, eliminowanie czynników ryzyka poprzez zachęcanie do zmiany stylu życia oraz utrzymania trzeźwego stylu życia.

W programie prowadzona była także profilaktyka II rzędu czyli skierowana do osób, które znajdowały się w grupie ryzyka: osób pijących szkodliwie, osób funkcjonujących w środowiskach zagrożonych uzależnieniami, osób nie radzących sobie z problemami życiowymi, nie radzących sobie emocjonalnie.

Ostatecznie w **programie w 2024 roku wzięło udział 57 osób, w tym 41 brało udział w zajęciach grupowych.**

Grupowe formy wsparcia	Liczba osób	Liczba zajęć
„Będzie lepiej”	41	48 spotkań x ok 1 h 15 min = 62 godz.

Tabela 9. Osoby korzystające z grupowych form wsparcia. Źródło: opracowanie własne

Indywidualnie w okresie od stycznia do grudnia 2024r. w ramach programu wspierano 20 osób w ich środowisku zamieszkania/ lub siedzibie ZPS w przypadku osób bezdomnych. Łącznie zrealizowano 123 wejścia w środowisko oraz 6 konsultacji indywidualnych na miejscu. W programie 3 osoby podjęły leczenie szpitalne w ramach oddziału detoksykacji oraz 1 osoba podjęła terapię odwykową, którą ukończyła w Oddziałach Terapii Uzależnień.

W związku z faktem, że część osób korzystających ze wsparcia w ramach programu borykała się z problemem bezdomności, w ramach poczęstunku na zajęciach przygotowywane były przez prowadzących kanapki. Pieczywo i dodatki do pieczywa pozyskiwano w ramach współpracy z parafią Bazyliki pw. NMP i Św. Bartłomieja w Piekarach Śląskich.

3) Środowiskowa praca socjalna

Pracownicy socjalni ZPS uczestniczyli w spotkaniach międzyinstytucjonalnych (m.in. z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej, Policją, Urzędem Miasta) dotyczących wsparcia osób objętych przez nich pomocą w formie pracy socjalnej.

4) Zaangażowanie w działania projektowe

Pracownicy socjalni ZPS zaangażowani byli w rekrutację uczestników do projektu „W rodzinie moc” realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027 (EFS+).

5) Superwizja w pracy socjalnej

Pracownicy stale doskonalą swoje kompetencje w formie superwizji pracy socjalnej zorganizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie – w 2024 r. pracownicy uczestniczyli w 8 spotkaniach superwizji - łącznie 25 godzin. W ramach Zespołu Pracy Socjalnej realizowane były uzupełniające sesje superwizji koleżeńskich. Celem powyższych sesji było poszerzenie perspektywy odbioru klienta i jego problemu przez pracowników socjalnych, co było pomocne w podejmowaniu przez nich działań, jak i w skoordynowaniu pracy w zespole. Dawało to też możliwość wspólnego zespołowego zadecydowania o czasie pracy i rodzajach podejmowanych metod w danym środowisku, czy wobec wskazanego klienta. Udział w sesji był dobrowolny, zarówno w roli osoby poddanej superwizji, jak i uczestników. W 2024r. przeprowadzono 6 superwizji koleżeńskich.

6) Inne działania prowadzone przez Zespół Pracy Socjalnej

- a) kierowanie dzieci do udziału w Klubie Integracyjnym dla Dzieci i Młodzieży nr 1 „Promyk”,

- b) zgłoszenie 7 rodzin do udziału w programie „Szlachetna paczka”, gdzie 2 rodziny zostały objęte w/w wsparciem,
- c) wydawanie skierowań do korzystania z pralni i prysznica przez klientów MOPR mieszczących się w Centrum Usług Społecznych przy ul. Kusocińskiego 4,
- d) umożliwienie korzystania klientom MOPR z pralki mieszczącej się w pomieszczeniach ZPS przy ulicy Wyszyńskiego 31,
- e) wydawanie klientom bezdomnym ciepłego napoju w okresie zimowym (herbata) dla ok 6 osób,
- f) podnoszenie przez pracowników ZPS poziomu posiadanych umiejętności i kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach, konferencjach organizowanych przez m.in. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, szkolenia wewnętrzne, w tym:

- „Dziecko doświadczające przemocy domowej-rozpoznawanie symptomów”,
- „Dodatek osłonowy”,
- „Legalis- praca z systemem informacji prawnej- ogólne zagadnienia”,
- „Oprogramowanie do obsługi świadczeń”,
- „Konferencja regionalna „Współwystępujące wyzwania w leczeniu uzależnień”,
- „Ogólne zagadnienia cyberbezpieczeństwa”,
- „Forum dla Pracowników Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej”,
- „Zapobieganie dyskryminacji i uwzględnianie specyficznych potrzeb osób narażonych na dyskryminację ze względu na cechy prawnie chronione oraz udzielanie wsparcia osobom narażonym na dyskryminację ze względu na cechy prawnie chronione ze szczególnym uwzględnieniem dyskryminacji ze względu na orientację seksualną.”

- g) współpraca z Bazyliką pw. NMP i Św. Bartłomieja w Piekarach Śląskich w zakresie przekazywania żywności z krótkim terminem ważności klientom MOPR,
- h) współpraca z parafią św. Rodziny (Caritas) w zakresie pozyskania karty Biedronka żywnościowej sieci „Biedronka” dla klienta MOPR,
- i) udział w zespołach roboczych dotyczących klientów.

3. Asysta Rodzinna

W związku z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025., poz. 49), gmina realizuje zadania w postaci wspierania rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zamieszkujących na terenie gminy, a także rodzin, w których dzieci przebywają w systemie pieczy zastępczej lub placówkach.

Z pomocy asystenta rodziny skorzystało 100 rodzin, w tym 415 osób, z czego 248 osób to małoletnie dzieci. Asystent rodziny pracuje samodzielnie z rodziną, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem. W 29 przypadkach Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach orzekł postanowieniem sądowym udział asysty rodzinnej w podnoszeniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych. Dodatkowo w związku z wprowadzoną w 2017r. ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829) asystenci udzielili poradnictwa 11 rodzinom, które nie ubiegały się o całonocne objęcie pomocą asystenta.

Odbiorcami działań asysty rodzinnej są rodziny, w których głównym problemem są trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej lub w placówce. Proces rekrutacji rodzin do asysty najczęściej realizowany był poprzez rozeznanie sytuacji w rodzinach przez pracowników socjalnych, a następnie przez wspólne omówienie z kierownikiem Działu Aktywizacji Społecznej, pracownikiem socjalnym i asystentem zasadności przyznania danej rodzinie asysty. Tak wypracowany system pozwala na wyłonienie z grona potrzebujących pomocy rodzin, gdzie potrzeba bardziej intensywnych działań, niż może zaoferować w ramach swojej pracy pracownik socjalny, a jednocześnie chętnych do skorzystania z formy pomocy jaką jest asysta. W okresie wakacji letnich 2 dzieci z rodzin objętych wsparciem asysty rodzinnej wyjechało na kolonie zorganizowane przez Kuratorium Oświaty w Katowicach. Dodatkowo w ubiegłym roku 1 rodzina pełniła funkcję rodziny wspierającej, która wypełniała zadania przewidziane w ustawie wobec jednej rodziny wspieranej. Asystenci rodziny prowadzili również zajęcia dla kobiet „Babski Team”. Odbłyły się 4 spotkania, w których wzięło udział 8 kobiet.

4. Asystent Osoby Niepełnosprawnej

W ofercie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie od 2014r. funkcjonuje forma pomocy skierowana dla osób niepełnosprawnych z terenu Piekar Śląskich - usługa asystenta osoby niepełnosprawnej. W 2024r. pracę z osobami niepełnosprawnymi prowadził 1 asystent osób niepełnosprawnych, specjalista pracy z rodziną oraz 1 specjalista reintegracji zawodowej. Zadanie realizowane przez asystenta osoby niepełnosprawnej wpisuje się w realizację przyjętego uchwałą przez Radę Miasta „3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Piekarach Śląskich na lata 2024-2026”. W 2024r. wsparciem wymienionych pracowników było objętych 31 osób niepełnosprawnych. Zakres zadań asystenta osoby niepełnosprawnej obejmował:

- 1) pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz związanych z integracją społeczną, zarówno w środowisku rodzinnym, jak i społecznym,
- 2) pomoc w nawiązywaniu współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

5. Klub Integracyjny dla Dzieci i Młodzieży

Zajęcia w Klubie Integracyjnym nr 1 „Promyk” prowadzone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 18.00, w dni wolne od nauki (ferie zimowe i świąteczne) placówka czynna jest w godzinach od 7:30 do 15.30. Średnia liczba dzieci uczęszczających do Klubu wynosi 25 osób.

Dla wychowanków jest to miejsce, w którym spędzają czas wolny w sposób bezpieczny, rozwijając swoje zainteresowania w szerokim zakresie. Praca wychowawcza w placówce opiera się na prowadzeniu zajęć grupowych oraz indywidualnych, miesięcznych obserwacji dziecka, monitorowaniu sytuacji szkolnej, oferowaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, ciągłego poszerzania wiedzy na temat potrzeb dziecka.

W 2024 roku w Klubie Integracyjnym prowadzone były:

- zajęcia z pedagogiki zabawy służące rozładowaniu emocji, uczące współpracy i udzielania sobie wsparcia,
- zajęcia dydaktyczne (rozmowy, pogadanki, swobodne wypowiedzi, tworzenie regulaminu klubu),

- zajęcia sportowe i ruchowe na świeżym powietrzu: które miały na celu usprawnić koordynację ruchową u młodszych dzieci, a u starszych ją wzmocnić,
- zajęcia plastyczne – techniczne z wykorzystaniem różnych form,
- zajęcia stolikowe - kształtujące zdolności poznawcze, pamięć, spostrzegawczość, uwagę, myślenie, kształtowanie cech charakteru,
- zajęcia kulinarne (pieczenie babeczek, pizzerinek, cake popsów, ciasteczek świątecznych, przygotowanie domowych lodów).

Dodatkowo prowadzone były zajęcia:

- rozwijające umiejętności manualne,
- wzbogacające posiadane wiadomości z wykorzystaniem zdobytej wiedzy, zaspakajające ciekawość świata (konkursy, zagadki, krzyżówki, rebusy, kalambury, gry edukacyjne, koło fortuny),
- rozwijające pamięć i koncentrację uwagi,
- kształtujące ekspresję ruchową (zabawy ruchowe przy muzyce),
- relaksujące, wyciszające (spacery, muzykoterapia, głośne czytanie bajek),
- kształtujące umiejętności: wypowiedzianie się na zadany i dowolny temat, formułowanie pytań i odpowiedzi,
- pogadanki na temat uzależnień, w tym profilaktyka uzależnień,
- pomoc w bieżącej nauce.

Zadania podjęte przez Klub Integracyjny w 2024 roku:

- bal przebierańców,
- wyjazd do Katowic – Panewnik na wystawę szopek bożonarodzeniowych,
- wyjście do Radia Piekary,
- wyjazd do Muzeum Śląskiego,
- wyjazd na komendę Policji w Piekarach Śląskich,
- warsztaty w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Piekarach Śląskich pt „W wirtualnym świecie, rozszerzona rzeczywistość – technologia Quiver”, metoda Ebru, warsztaty plastyczne,
- warsztaty ekologiczne Domek dla owadów,
- światowy dzień tosta, postaci z bajek,
- dzień dziecka, rodzica,
- wyjazd na imprezę plenerową do Dzielnicowego Domu Kultury w Piekarach Śląskich,
- warsztaty fryzjerskie w Zasadniczej Szkole Techniczno – Zawodowej w Piekarach Śląskich,
- wyjazd na spotkanie z bohaterką bajki Bluey w Katowicach ,
- wystawa przyrodnicza w Silesia blisko natury,
- warsztaty z wizażu,
- sprzątanie świata,
- poszukiwanie oznak jesieni ,
- warsztaty pt „Mali ogrodnicy”, „Las w szkole” , „Jesień w kolorach wrzosów”,
- wyjazd do Sali zabaw „Ogród Śląski” w Świerkłańcu,
- wyjazd do Pixel XL w Katowicach,
- wyjazd do Ogrodu światła w Chorzowie,

- wyjazd do Funzeum w Gliwicach
- wyjazd do Wielkiej Fabryki Elfów w Katowicach
- Walentynki, Dzień Chłopaka, Halloween, Andrzejki, Mikołajki, wigilia w Klubie.

Podczas półkolonii letnich zorganizowano szereg wyjazdów :

- Skansen w Chorzowie,
- Muzeum Śląskie w Katowicach,
- Ogród Zoologiczny w Chorzowie,
- Park w Świerklańcu
- Kolejka linowa „Elka”,
- Park Kachla w Bytomiu
- Akademia Pana Kleksa w Katowicach,
- Straż Pożarna w Piekarach Śląskich,
- Kino Zacisze,
- Park Wodny w Tarnowskich Górach,
- Park trampolin "Happy Jumper" w Tarnowskich Górach,
- Centrum Rozrywki Guliwer w Katowicach.

Podsumowując działalność klubu można stwierdzić, że u dzieci uczęszczających systematycznie na zajęcia zauważono wiele pozytywnych zmian w zachowaniu, odkrywają swoje silne strony, nabierają poczucia własnej wartości, uczą się odpowiedzialności, samodzielności oraz dbania o relacje z rówieśnikami. Dla wielu podopiecznych klub jest jedynym miejscem, gdzie mogą przygotować się do zajęć szkolnych, otrzymać pomoc w nauce, odrabianiu zadań domowych, rozwinąć zainteresowania oraz wykorzystać czas wolny w pożyteczny sposób.

Zdjęcia 26, 27, 28, 29, 30 i 31. Zajęcia prowadzone przez Klub Integracyjny dla Dzieci i Młodzieży „Promyk”.
Źródło: Zbiór własny

6. Projekt „W rodzinie moc”

W lipcu 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich rozpoczął realizację projektu „W rodzinie moc” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Projekt skierowany jest do mieszkańców Piekar Śląskich, a jego głównym celem jest rozwój, podniesienie jakości oraz zwiększenie dostępności usług wsparcia dla rodzin, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze lub znajdują się w kryzysie. Grupą docelową projektu jest 90 osób.

W ramach projektu realizowane są różnorodne działania, takie jak poradnictwo prawne, grupy samopomocowe dla dorosłych i młodzieży, a także korepetycje przedmiotowe dla dzieci. Celem tych działań jest przeciwdziałanie marginalizacji, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz podniesienie poczucia wartości uczestników projektu.

Projekt zakłada także pomoc w wypracowywaniu zasad wychowawczych w rodzinach, poprawę komunikacji oraz odbudowę relacji wewnątrzrodzinnych. Istotnym elementem jest integracja rodzin, co sprzyja budowaniu pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego. Ponadto projekt wspiera dzieci w radzeniu sobie z trudnościami wynikającymi z problemów rodzinnych oraz przeciwdziała inicjacji w zakresie zachowań ryzykownych, szczególnie wśród młodzieży szkolnej, poprzez dostarczanie odpowiednich informacji i wzmacnianie czynników chroniących.

Realizacja projektu przyczyni się do zmniejszenia negatywnych wpływów środowisk dysfunkcyjnych, kształtowania pozytywnych postaw i wartości wśród uczestników oraz zmniejszenia prawdopodobieństwa odtworzenia negatywnych wzorców środowiska dysfunkcyjnego w przyszłości. Projekt zakończy się w czerwcu 2026 roku.

Zdjęcie 32. Plakat promujący projekt „W rodzinie moc”. Źródło: Zbiór własny

ZESPÓŁ OŚRODKÓW WSPARCIA DZIENNEGO

1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej

Dzienny Dom Pomocy Społecznej funkcjonuje w ramach Zespołu Ośrodków Wsparcia Dziennego. Decyzję kierującą do Dziennego Domu Pomocy Społecznej wydaje Dyrektor MOPR. Pracownik socjalny, na wniosek osoby zainteresowanej lub innych osób za jej zgodą, przeprowadza wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania, ustalając sytuację bytowo-rodzinną osoby, a następnie w drodze decyzji administracyjnej określony zostaje czasookres przyznania miejsca oraz odpłatność za pobyt.

Wysokość odpłatności uzależniona jest od dochodu osoby. Osoby o niskim dochodzie mają zapewniony pobyt bezpłatny. Odpłatność za wyżywienie naliczana jest zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Piekary Śląskie Nr IV/23/24 z dnia 23 maja 2024 roku.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej swoją działalnością obejmuje obszar Piekar Śląskich. Zapewnia pomoc osobom w wieku geriatrycznym, niepracującym osobom niepełnosprawnym w stopniu lekkim oraz innym osobom mającym trudności w organizacji samodzielnej egzystencji. Do podstawowych form tej pomocy przede wszystkim należy organizacja wyżywienia, poprzez zapewnienie dwóch posiłków dziennie, to jest śniadania i obiadu, zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych, podniesienie samooceny, umiejętności interpersonalnych, sprawności psychofizycznej, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i użyteczności społecznej, ugruntowanie pozycji w środowisku, poszerzenie zainteresowań, utrzymywanie stosunków z rówieśnikami oraz nawiązanie nowych przyjaźni, poprawa samopoczucia, wzrost aktywności i samodzielności, udostępnienie urządzeń do utrzymania higieny osobistej.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 6:00 do 14:00. Seniorzy do placówki dowożeni są busem (w okresie zimowym). Podstawowym celem Dziennego Domu Pomocy Społecznej jest jak najdłuższe utrzymanie sprawności fizycznej i psychicznej przez pensjonariuszy. Zakończenie wykonywania zawodu oraz fizjologicznie malejąca sprawność fizyczna dla wielu osób w wieku geriatrycznym jest przyczyną popadnięcia w bierność i stagnację. Przestają oni uczestniczyć w życiu społecznym, nie podejmują działalności kulturalnej. Dla wielu z pensjonariuszy, u których świadomość własnej niepełnosprawności szła w parze z poczuciem osamotnienia i odręczenia, pobyt w naszej placówce jest szansą na prowadzenie satysfakcjonującego ich trybu życia (bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania). Pomaga również w zaspokajaniu takich potrzeb jak bezpieczeństwo, afiliacja oraz samorealizacja i szacunek. Dużą wagę przywiązuje się do poszanowania godności każdego z uczestników oraz jego prawa do własnych opinii i sądów.

W Dziennym Domu Pomocy Społecznej organizowanych jest również szereg imprez okolicznościowych tj. Wielkanoc, Wigilia, Halloween, Dzień Kobiet, Dzień Babci i Dziadka, Walentynki, imieniny i urodziny pensjonariuszy, zabawy taneczne, zajęcia edukacyjne, manualne, prelekcje tematyczne np. w zakresie bezpieczeństwa. Organizowane są spotkania klubowiczów z Klubów Seniora RADOŚĆ, SIELANKA i NADZIEJA. W razie konieczności odbywają się one również w godzinach popołudniowych. Z inicjatywy pensjonariuszy powołano trzyosobowy zespół w celu udzielania pomocy osobom, które z przyczyn np. zdrowotnych nie mogły przyjść do Dziennego Domu Pomocy Społecznej. Pomoc ta polega na odwiedzaniu osób przebywających w szpitalu, robieniu zakupów, załatwianiu spraw urzędowych. Pensjonariusze w razie konieczności zawsze mogą liczyć na pomoc całego personelu, który aktywnie

uczestniczy w codziennym funkcjonowaniu Dziennego Domu Pomocy Społecznej. Dzienny Dom Pomocy Społecznej jest placówką nastawioną na pomoc. W sposób twórczy i kreatywny dąży do rozwiązywania bieżących problemów. Celem nadrzędnym funkcjonowania tej instytucji jest przede wszystkim dobro pensjonariuszy.

Do podstawowych form pomocy, które zapewnia nasza placówka, należy:

1) Zapewnienie pensjonariuszom wszelkiej możliwej pomocy i wsparcie poprzez:

- a)** zapewnienie wyżywienia dostosowanego do wieku i potrzeb z uwzględnieniem wymogów dietetycznych,
- b)** udostępnienie sprzętu (radio, telewizor, komputer z dostępem do Internetu), urządzeń do utrzymania higieny osobistej oraz prasy i książek,
- c)** codzienny pomiar ciśnienia tętniczego,
- d)** pomoc w załatwianiu spraw osobistych np. uiszczanie rachunków, opłat, załatwianie wizyt lekarskich itp.,
- e)** szeroka współpraca z pracownikami socjalnymi, opiekunkami oraz pielęgniarkami środowiskowymi, w zapewnieniu osobom samotnym opieki w czasie choroby, w potrzebie, wsparcia socjalnego itp.,
- f)** współpraca z wolontariuszami.

2) Zaspokojenie potrzeb towarzyskich, kulturalnych poprzez:

- a)** organizowanie różnorodnych imprez mających cel zarówno rozrywkowy jak i integrujący (Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia itp.)

3) W ramach integracji środowiska:

- a)** zapraszanie na wszelkie imprezy i wycieczki ludzi starszych i samotnych z okolicznej dzielnicy,
- b)** organizowanie w okresie letnim pikników na świeżym powietrzu.

4) W ramach terapii zajęciowej:

a) Ludoterapia/zabawoterapia:

- zabawy manipulacyjne,
- zabawy tematyczne,
- zabawy konstrukcyjne,
- zabawy i gry dydaktyczne.

b) Terapia ruchem:

- ćwiczenia ogólnie usprawniające, oddechowe, poranne itp.,
- gry i zabawy ruchowe połączone z elementami rytmiki i tańca,
- nauka czynności życia codziennego.

c) Trening umiejętności społecznych:

- nawiązywanie relacji,
- prowadzenie rozmowy,
- podtrzymywanie kontaktów,
- asertywność,
- rozwiązywanie konfliktów itp..

d) Rekreacja:

- silwoterapia – terapia przez spacer po lesie,ogrodzie itp.,

- zabawy i gry zespołowe,
- zwiedzanie – obserwowanie czynności wykonywanych przez inne osoby np. występów artystycznych, zawodów sportowych, oglądanie wystaw itp.,

e) Arteterapia:

- rysunek – rysowanie kredkami ołówkowymi, świecowymi, pastelami, ołówkiem, kredą, węglem,
- malarstwo – malowanie farbami plakatowymi, akwarelą, farbami do szkła,
- grafika – gipsoryt, linoryt, drzeworyt, monotypia, druk strukturalny,
- rzeźba – masy plastyczne (masa solna, glina, modelina, plastelina, masa papierowa, wosk itp.), papieroplastyka, origami (tworzenie przedmiotów, kwiatów, laurek, kartek itp.),
- zdobnictwo i dekoratorstwo – ikebana (układanie kompozycji z suszonych i żywych kwiatów, roślin, owoców, drzewa, szyszek, mchu, piór itp.), dekoracje okolicznościowe, świąteczne.

f) muzykoterapia:

- muzykoterapia bierna – muzyka aktywizująca, relaksacyjna,
- muzykoterapia czynna – nauka śpiewania nowych piosenek, śpiewanie utworów znanych i lubianych, ludowych, biesiadnych itp.

g) biblioterapia:

- czytanie głośne fragmentów lub całości książki/tekstu,
- słuchanie tekstów biblioterapeutycznych,
- poradnictwo biblioteczne – propozycje do samodzielnego czytania.

h) filmoterapia

i) choreoterapia:

- taniec,
- ćwiczenia muzyczno – ruchowe.

j) motywowanie do aktywnego uczestnictwa w działalności Domu, pomocy słabszym

5) Współdziałanie z Przedstawicielami Dziennego Domu, którzy z własnej inicjatywy podjęli się działania:

- a) w ustalaniu potrzeb
- b) w ustalaniu zajęć i planów działania
- c) w tworzeniu rodzinnego klimatu i przyjaznych stosunków międzyludzkich
- d) w aktywizowaniu do czynnego udziału pensjonariuszy w działalności tutejszego Dziennego Domu.

W 2024 roku z pobytu w Dziennym Domu Pomocy Społecznej skorzystało 30 pensjonariuszy. Dzienny Dom zapewnia dwa posiłki dziennie (śniadanie i obiad). Zarówno śniadanie jak i obiad są posiłkami dwudaniowymi. Średni koszt osobodnia w roku 2024 wyniósł ok. 16,20 zł. Miesięczny koszt utrzymania w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w roku 2024 wyniósł 3128,10 zł.

Styczeń – 14,56 zł

Luty – 14,50 zł

Marzec – 16,87 zł

Kwiecień – 20,02 zł

Maj – 18,05 zł

Czerwiec – 20,90 zł

Lipiec – 16,54 zł

Sierpień –14,06 zł

Wrzesień – 14,40 zł

Październik – 12,58 zł

Listopad – 12,87 zł

Grudzień – 18,99 zł

Koszt jaki ponosi pensjonariusz uzależniony jest od ilości dni jego obecności w ośrodku.

Pracownicy Zespołu Ośrodków Wsparcia Dziennego realizowali rządowy program „Korpus Wsparcia Seniorów”. Celem strategicznym programu było zapewnienie usługi wsparcia osobom starszym i samotnym powyżej 65 roku.

Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- Moduł I**, w którego realizację byli zaangażowani wolontariusze, w tym również działacze środowisk młodzieżowych i obywatelskich, którzy świadczyli codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia.
- Moduł II**, który miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Obecni uczestnicy Dziennego Domu Pomocy Społecznej to przeważnie osoby starsze pozostające we własnych mieszkaniach. Najczęściej są to osoby samotne bądź też utrzymujące sporadyczny kontakt z rodziną, dlatego dogodną opieką nad nimi jest właśnie Dzienny Dom Pomocy Społecznej. Podopieczni Dziennego Domu Pomocy Społecznej aktywnie uczestniczą w życiu ośrodka, organizowanych zajęciach oraz imprezach okolicznościowych. Oprócz zaspokojenia podstawowych potrzeb staramy się również zapewnić komfort samego pobytu w budynku.

W minionym roku Dzienny Dom Pomocy Społecznej aktywnie współdziałał z placówkami miejskimi różnego typu, m.in. z Klubami Seniora RADOŚĆ, SIELANKA oraz NADZIEJA, parafią pw. Trójcy Przenajświętszej w Szarleju, Miejską Biblioteką Publiczną w Piekarach Śląskich, czy pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Aktywna współpraca z jednostkami Urzędu Miasta czy policjantami z Komendy Miejskiej w Piekarach Śląskich okazała się być wyjątkowo pomocna szczególnie w zakresie zaspokajania potrzeb seniorów w tak priorytetowych kwestiach, jak bezpieczeństwo czy wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych (np. związanych z bonem energetycznym). Warto podkreślić, że choć Kluby Seniora co do zasady funkcjonują w zupełnie odmienny sposób niż Dzienny Dom Pomocy Społecznej, to głównym celem ich funkcjonowania jest aktywizacja seniorów w taki sposób, by zaspokojone były ich potrzeby na wielu równoległych płaszczyznach. Szczególnie uwzględnione są działania zmierzające do podnoszenia jakości ich życia oraz dążenie do minimalizowania objawów negatywnych, poprzez odpowiadanie na ich potrzeby oraz realizowanie założonych celów.

W roku 2024 placówki wchodzące w skład Zespołu Ośrodków Wsparcia Dziennego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich realizowały w ciągły i nieprzerwany sposób przyjęty plan pracy z seniorami, który na pierwszym miejscu zakłada zapobieganie izolacji społecznej starszych osób, będących z powodu wieku oraz stanu swojego zdrowia a także często sytuacji rodzinnej grupą szczególnie narażoną na wykluczenie społeczne. Zapobiegać temu można jedynie poprzez aktywizację osób starszych oraz włączanie ich w różne dziedziny życia społecznego. W Dziennym Domu są to główne cele pracy z Seniorami, które realizowaliśmy poprzez uczenie się funkcjonowania w grupie oraz poprawę komunikacji poprzez naukę rozumienia relacji występujących w najbliższym otoczeniu oraz środowisku społecznym.

Proces ten stanowi najważniejszy aspekt działań terapeutycznych prowadzonych w Dziennym Domu Pomocy Społecznej i co do zasady stanowi fundament naszej dalszej pracy.

Poniżej fotorelacja z całorocznej działalności Dziennego Domu Pomocy Społecznej.

Zdjęcia 33-36. Obchody Dnia Babci i Dziadka. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 37-38. Walentynki. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 39-45. Obchody Dnia Kobiet oraz Dnia Mężczyzn. Źródło: Zbiór własny.

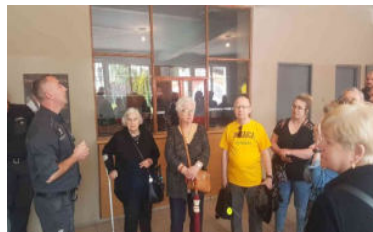
Zdjęcia 46-54 Warsztaty z papieroplastyki. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 55-56. Zajęcia manualne – diamond painting .Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 57-58. Obchody 90 urodzin pensjonariuszki. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 59-60. Zwiedzanie budynku dawnego aresztu śledczego w Zabrze. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 61-63. Dzień Matki. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 64-66. Dzień Dziecka. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 67-69. Zajęcia z pierwszej pomocy .Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 70-72. Zwiedzanie meleksem piekarskiej Kalwarii .Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 73-74. Piknik w DPS w Brzezinach. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 75-80. Spotkania integracyjne z Klubami Seniora Nadzieja, Radość i Sielanka przy grillu w ogrodzie
Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 81-84. Spotkanie z Piekarskim Klubem „Amazonki” i nauka samobadania piersi. Źródło: Zbiór własny.

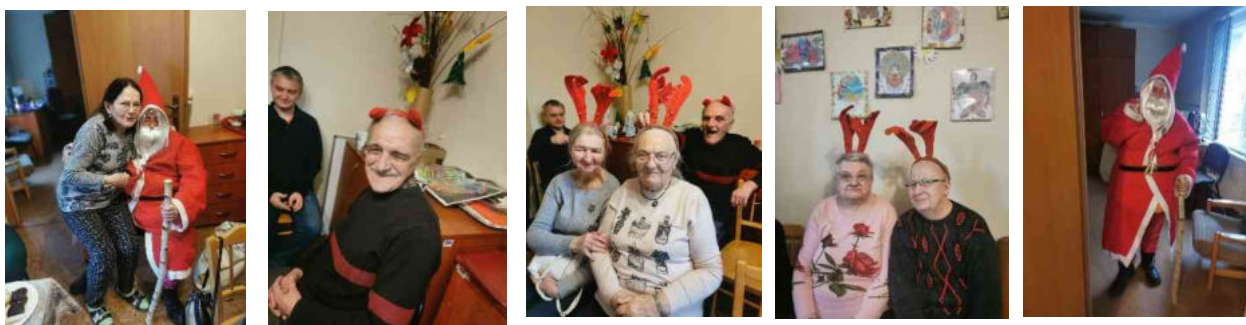
Zdjęcia 85-88. Święto Dyni. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 89-93 Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia – odwiedziny uczniów Szkoły Podstawowej nr 1
Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 94-95. Wyjście do Kina Zacisze na film o ks. Bronisławie Gawronie. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 96-100. Mikołajki. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 101-105. Wigilia Źródło: Zbiór własny.

2. Kluby Seniora „Radość”, „Sielanka” i „Nadzieja”

W Piekarach Śląskich funkcjonują trzy Kluby Seniora: „Radość”, „Sielanka” i „Nadzieja”. Najstarszy z nich, „Radość”, powstał 17 grudnia 2012 roku, będąc prekursorem dla kolejnych placówek w dzielnicy Kamień (Klub Seniora „Sielanka”) i Brzeziny Śląskie (Klub Seniora „Nadzieja”). Wraz z Dziennym Domem Pomocy Społecznej wchodzi w skład Zespołu Ośrodków Wsparcia Dziennego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich. Z zajęć w Klubach Seniora w roku 2024 skorzystały 88 osób (na 86 przewidzianych miejsc). Placówki są czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 16.00. Podstawowym zadaniem Klubów Seniora jest aktywizacja osób starszych obejmująca wiele różnych dziedzin życia – m.in. uspołecznianie, działalność na płaszczyźnie kulturalnej, oświatowej, arteterapię, promowanie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa, dbania o higienę, profilaktyki zdrowotnej itp. Głównym celem podejmowanych działań przez Kluby Seniora jest utrzymanie przez uczestników zajęć jak najdłużej

sprawności umysłowej i fizycznej. Podejmowane są działania integracyjne, zmierzające do budowania „mostu pokoleń” poprzez współpracę z piekarskimi przedszkolami – np. Miejskim Przedszkolem nr 11 w Piekarach Śląskich, Miejskim Przedszkolem nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Piekarach Śląskich, Miejskim Przedszkolem nr 12 w Piekarach Śląskich. Kluby współpracują ponadto z Miejską Biblioteką Publiczną w Piekarach Śląskich, piekarską Izbą Regionalną czy wybranymi jednostkami Urzędu Miejskiego. Ponadto uczestnicy zajęć w Klubach Seniora regularnie uczestniczą w pogadankach na tematy z zakresu profilaktyki zdrowotnej, zajęciach z samoobrony dla seniorów, w spotkaniach z fizjoterapeutą, ratownikiem medycznym, dietetykiem, kosmetyczką itp. Dużym zainteresowaniem cieszą się warsztaty z arteterapii, warsztaty kulinarne, zajęcia terapeutyczne z wykorzystaniem gier planszowych oraz wycieczki i wyjścia np. do parku, tężni, kawiarni, muzeum w Tarnowskich Górach i Bytomiu, parku w Reptach, Chorzowie itp. Klubowicze chętnie uczestniczą w inicjatywach organizowanych przed podmioty zewnętrzne np. Dzień Flagi, Senioralia oraz koncerty i wydarzenia kulturalne organizowane na terenie naszego miasta i miast ościennych, a także akcje charytatywne np. WOŚP, różne zbiórki na rzecz potrzebujących osób i zwierząt, kiermasz świąteczny dla piekarskiego WTZ itp. Szczególnie ważne dla nich są imprezy okolicznościowe, które seniorzy sami przygotowują w siedzibie klubu tj. urodziny, obchody Międzynarodowego Dnia Seniora, Dzień Babci i Dziadka, Andrzejki, Wigilia, Sylwester, Ostatki, czy też „urodziny klubu”. Ważnym elementem pracy klubów jest wspieranie seniorów w sprawach życia codziennego np. w załatwianiu spraw urzędowych, lekarskich, pomoc w robieniu zakupów. Szczególną uwagę przywiązuje się do profilaktyki i zagrożeń, współpracując w tej dziedzinie z dzielnicowym oraz policjantami Komendy Miejskiej Policji w Piekarach Śląskich. W placówkach panuje ciepła, rodzinna atmosfera. Między uczestnikami nawiązały się trwałe przyjazne relacje, które przeniosły się również poza siedzibę klubów.

Pracownicy świadczyli także pomoc w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Program ten jest elementem polityki społecznej państwa, w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnym oraz chorych.

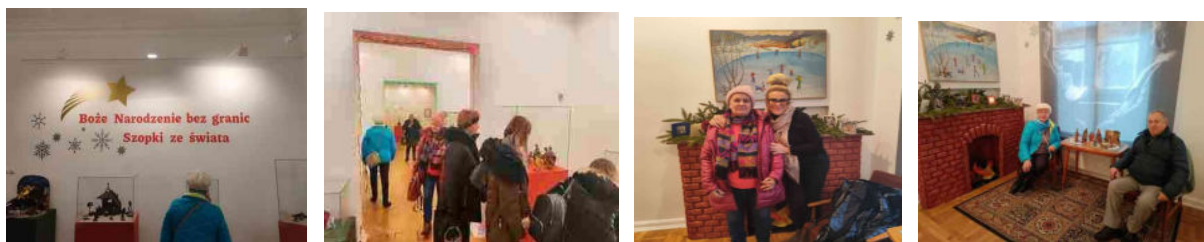
Poniżej fotorelacja z całorocznej działalności klubów.

Zdjęcia 106-108. Zwiedzanie Piekarskiego Betlejem. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 109-112. Wykład na temat Terapii Bowena w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. T. Heneczka w Piekarach Śląskich. Źródło: Zbiór własny.

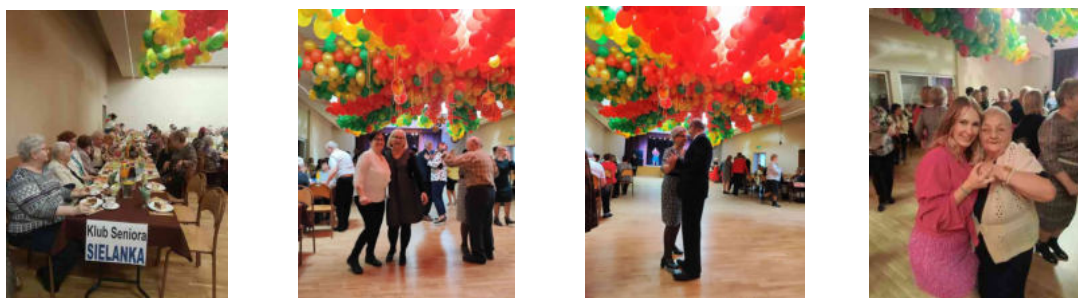
Zdjęcia 113-116. Wycieczka do Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu na wystawę „Szopki Świata”. Źródło: Zbiór własny.

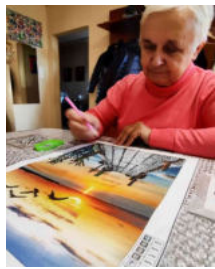
Zdjęcia 117-119 Wyjście na pizzę, pizzeria Kallzone w Piekarach Śląskich. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 120-121 Koncert Zimowy dla Seniorów w Miejskim Przedszkolu nr 12. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 122-129 Piekarski Bal Seniora w OK Andaluzyja. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 130-136 Zajęcia z arteterapii. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 137-141. Obchody Dnia Kobiet. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 142-144. Projekt „Bezpieczny Senior”. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 145-148. Kiermasz świąteczny w Bibliotece Centralnej w Piekarach Śląskich. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 149-151. Spotkanie z Posłem na Sejm RP Łukaszem Ściebiorowskim. Źródło: Zbiór własny.

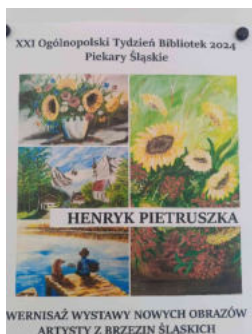
Zdjęcia 152-155. Seans Filmowy dla Seniorów „Sami Swoi” w Kinie Zacisze. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 156-158. Spotkanie z Młodzieżową Radą Miasta Piekary Śląskie. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 159-161. Koncert „Mama to skarb” w OK Andaluzja. Źródło: Zbiór własny.

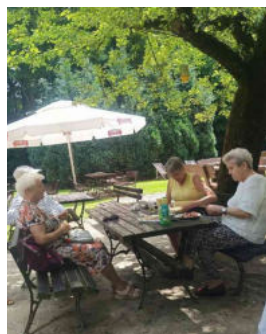
Zdjęcia 162-166. Wernisaż obrazów Henryka Pietruszki w Filii nr 5 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. T. Heneczka w Piekarach Śląskich. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 167-170. Wycieczka do zespołu przyrodniczo – krajobrazowego Żabie Doły. Źródło: Zbiór własny.

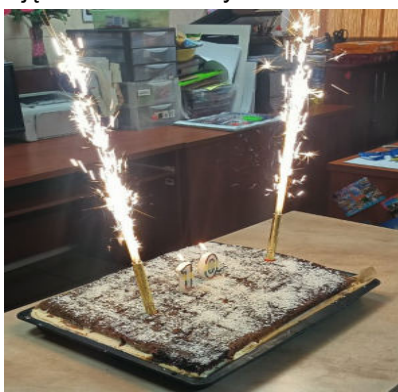
Zdjęcia 171-174. Warsztaty kulinarne. Źródło: Zbiór własny.

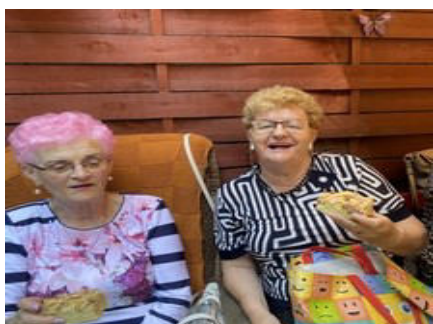
Zdjęcia 175-181. Wycieczka do GCR Repty oraz restauracji Leśniczówka. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 182-186. Wycieczka do Parku w Świerkłańcu. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 187-190. Dziesiąte urodziny Klubu Seniora „Sielanka”. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 191-192. Szóste urodziny Klubu Seniora „Nadzieja”. Źródło: Zbiór własny.

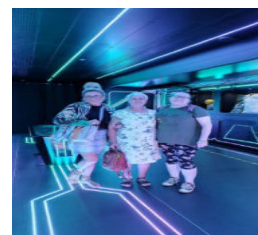
Zdjęcia 193-195. Jubileusze i urodziny Seniorów. Źródło: Zbiór własny.

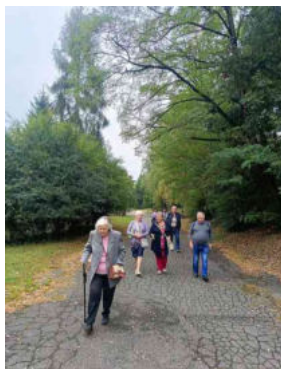
Zdjęcia 196-198. Rekreacja w Grocie Solnej w Bytomiu. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 199-202. Piknik integracyjny Klubów Seniora Radość, Nadzieja i Sielanka w ogrodzie Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Piekarach Śląskich. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 203-206. „Iskry Niepodległej” spektakl multimedialny. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 207-211. IV edycja Targów Silver Silesia 2024 – Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie

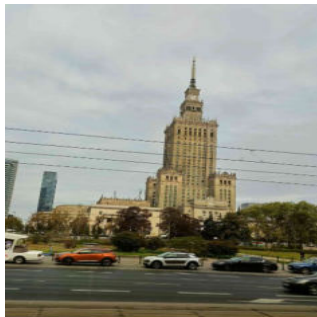
Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 212-216. Wystawa pt. „Zwierzęta przekłete. Wąż”- Muzeum Górnośląskie w Bytomiu. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 217-219. „Znam te numery” – spotkanie z policjantami w ramach kampanii na rzecz bezpieczeństwa seniorów. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 220-225. Wycieczka do Warszawy, zwiedzanie Sejmu RP i Starówki. Źródło: Zbiór własny.)

Zdjęcia 226-228. Warsztaty kulinarne – potrawy z warzyw. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 229-231. Wizyta Stowarzyszenia Amazonek „Feniks”. Źródło: Zbiór własny.

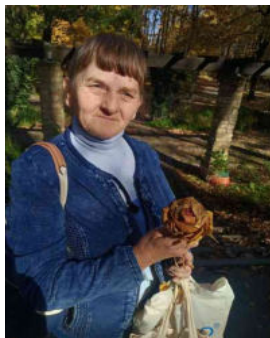
Zdjęcia 232-234. Seans filmu „Motyl. Still Alice”. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 235-237. Dzień Dyni. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 238-241 Wycieczka do Świerklańca. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 242-247 Wycieczka do Bytomia – Park Kachla. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 248-250. Piekarski Marsz Różowej Wstążki. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 251-253 Zabawa Andrzejkowa. Źródło: Zbiór własny.

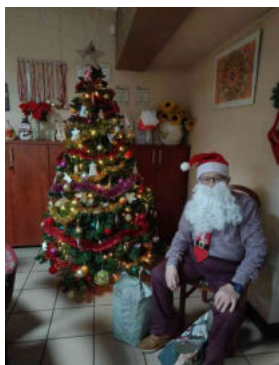
Zdjęcia 254-259. II Dzień Śląski pt., „Andaluzja Była Kobietą” - Zespół Szkół nr 1 w Piekarach Śląskich
Źródło: Zbiór własny.

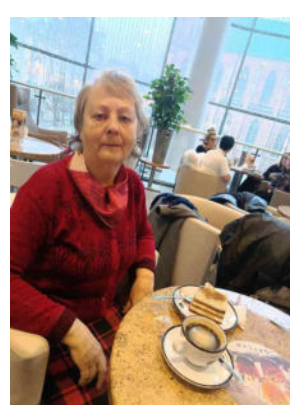
Zdjęcia 260-262. Projekcja filmu pt., „Być zawsze blisko człowieka” - Kino Zacisze w Piekarach Śląskich
Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 263-265. Odwiedziny piekarskich radnych z okazji Mikołajek. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 266-268. Wizyta dzieci z Przedszkola nr 11 w Piekarach Śląskich. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 269-274. Wycieczka na Jarmark Bożonarodzeniowy w Bytomiu. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcia 275-281 Spotkanie wigilijne Seniorów w OK Andaluja. Źródło: Zbiór własny.

Kluby Seniora są odpowiedzią na zwiększającą się liczbę osób starszych w ogóle społeczeństwa oraz prowadzonej polityki senioralnej, która ma za zadanie kształtowanie warunków godnego i zdrowego starzenia się.

Głównym celem klubów seniora jest stworzenie osobom starszym miejsca i warunków do spotkań, w trakcie których mogą ciekawie spędzać wolny czas, zaspokoić potrzeby psychofizyczne i edukacyjne. Kładziemy nacisk na zdrowy tryb życia oraz promujemy aktywność fizyczną, stanowiącą fundament dobrego zdrowia i umożliwiającą zachowanie sprawności i samodzielności w zakresie samoobsługi w dłuższej perspektywie. Podejmowane działania o charakterze edukacyjnym zmierzają do wzrostu umiejętności w zakresie wartościowego spędzania czasu wolnego oraz do mobilizowania seniorów do aktywności poza miejscem zamieszkania, a tym samym podnoszenia jakości życia. Finalnym celem naszej działalności jest budowanie i utrzymywanie relacji społecznych oraz pobudzanie aktywności seniorów i dążenie do ich aktywności na rzecz społeczności lokalnej. W tym celu, podejmowane są działania z zakresu m.in. integracji międzypokoleniowej, służące wzajemnej wymianie doświadczeń i inspirowaniu do aktywności. Jesteśmy otwarci na współpracę z innymi instytucjami, by jak najpełniej realizować zamierzone cele.

V. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Dział Świadczeń Rodzinnych, podobnie jak w latach poprzednich, udziela wsparcia poprzez świadczenia rodzinne do których zaliczają się zasiłki rodzinne z dodatkami, świadczenia opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenie rodzicielskie.

Ponadto przyznawana jest również pomoc w postaci jednorazowego świadczenia „Za życiem”. Łącznie w 2024r. przyznano i wypłacono 3 świadczenia po 4000,00 zł.

W 2024r. Dział Świadczeń Rodzinnych realizował świadczenia w formie refundacji kwoty odpowiadającej podatkowi VAT za dostarczone paliwa gazowe na podstawie ustawy o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2024r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. z 2024r. poz.303).

W związku z powyższym złożono 173 wnioski z czego 124 wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone. Łącznie w 2024r. wypłacono powyższe świadczenie w łącznej kwocie 45 500,21 zł.

Suma wydatków przeznaczonych na świadczenia rodzinne w 2024r. wyniosła 17 513 116,04 zł, w tym na świadczenia związane z niepełnosprawnością 14 802 394,00 zł, natomiast na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka 100 000,00 zł, a na świadczenie rodzicielskie 728 960,00 zł.

Średnio około 2161 rodzin miesięcznie korzystało z różnego rodzaju świadczeń rodzinnych w tym 282 rodziny średnio w miesiącu korzystało z pomocy w postaci świadczenia pielęgnacyjnego, a z zasiłku pielęgnacyjnego 1491 rodzin.

Rok 2024 zakończył się, podobnie jak poprzednie lata, zmianą decyzji dotyczących świadczenia pielęgnacyjnego w związku ze wzrostem wysokości świadczenia z 2 988,00 zł na 3 287,00 zł.

Rodzaj świadczenia		Liczba świadczeń w 2024r.	Wydatkowana kwota w 2024r. [zł]
1.	Zasiłek rodzinny	16 314	1 888 142,07
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego:	7 183	722 579,97
a)	urodzenie dziecka	38	33 120,83
b)	opieka nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego	92	34 902,30
c)	samotne wychowywanie dziecka	843	168 554,46
d)	wychowywanie w rodzinie wielodzietnej	2556	228 111,61
e)	kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	1460	148 797,52
f)	rozpoczęcie roku szkolnego	1507	64 470,03
g)	podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	687	44 304,41
3.	Jednorazowa zapomoga	100	100 000,00

	z tytułu urodzenia się dziecka		
4.	Zasiłek pielęgnacyjny	16 717	3 606 903,00
5.	Świadczenie pielęgnacyjne	3 784	11 167 591,00
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	10	6 200,00
7.	Zasiłek dla opiekuna	35	21 700,00
8.	Świadczenie rodzicielskie	787	728 960,00

Tabela 10. Zestawienie liczby świadczeń i wydatków wg rodzajów zasiłków.

W w/w tabeli zawarto także świadczenia wypłacane na podstawie art. 5 ust 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych tzw. „zł za zł” w łącznej kwocie 119 728,04 zł. W 2024r. wypłacono na podstawie w/w przepisów 2650 świadczeń.

Ponadto objęto pomocą 28 rodzin – obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa i wypłacono świadczenia rodzinne na łączną kwotę 187 870,00 zł.

Natomiast prawo do świadczeń uchylono 4 rodzinom ze statusem UKR.

W 2024r. Dział Świadczeń Rodzinnych wystawił 158 zaświadczeń o wysokości miesięcznego przeciętnego dochodu w związku z art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.).

Zadania zlecone przez administrację rządową to również pomoc osobom uprawnionym do alimentów. W 2024r. wypłacono łącznie 3 373 świadczenia na łączną kwotę 1 499 173,42 zł w tym 159 świadczeń na kwotę 52 511,42 zł ustalone w oparciu o przepisy „zł za zł”. W okresie tym pomocą o charakterze alimentacyjnym objętych były średnio 152 rodziny miesięcznie co stanowiło 133 osoby uprawnione.

Dział Świadczeń Rodzinnych systematycznie prowadzi postępowania wobec około 392 dłużników alimentacyjnych. W wyniku obligatoryjnej współpracy z Biurami Informacji Gospodarczej przesłano informacje o 4 nowych należnościach dłużników. W efekcie prowadzonego w 2024r., postępowania wobec dłużników odzyskano 1 029 891,32 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W ramach prowadzonych postępowań złożono 268 wniosków o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego.

Dział Świadczeń Rodzinnych w dalszym ciągu realizuje zadania związane ze świadczeniem wychowawczym. W 2024r. w ramach koordynacji wypłacono łącznie świadczenie na kwotę 7 000,00 zł. Kwota ta dotyczy również świadczeń, do których prawo zostało ustalone za lata poprzednie.

VI. DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ

1. Piecza zastępcza

Zadaniem powiatu, w tym Miasta Piekary Śląskie, jest organizowanie pieczy zastępczej sprawowanej w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez jego rodziców biologicznych. Piecza zastępcza może przybrać formę:

- rodzinną,
- instytucjonalną.

Optymalnym wydaje się być zapewnianie opieki i wychowania dzieciom w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym w:

- 1) rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 2) rodzinie zastępczej niezawodowej,
- 3) rodzinie zastępczej zawodowej, w tym specjalistycznej lub pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego,
- 4) rodzinnym domu dziecka.

Kiedy nie jest to możliwe, należy rozważyć sprawowanie pieczy zastępczej poprzez formy instytucjonalne, to jest:

- 1) placówki opiekuńczo - wychowawcze,
- 2) regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne,
- 3) interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

2. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina zastępcza powinna zapewniać dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz warunki do optymalnego i harmonijnego rozwoju. Funkcję rodziny zastępczej mogą pełnić zarówno małżonkowie, jak i osoby niepozostające w związku małżeńskim, które spełniają warunki zawarte w art. 42 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 49).

W ciągu roku 2024 na terenie Miasta Piekary Śląskie łącznie funkcjonowało **70** rodzin zastępczych, tj. o 3 więcej niż w 2023 roku. W trakcie 2024 r. funkcjonowały:

- 1) **54** rodziny zastępcze spokrewnione, w tym 41 z jednym dzieckiem, 12 z dwójką dzieci, 1 z trójką dzieci,
- 2) **13** rodzin zastępczych niezawodowych, w tym 12 z jednym dzieckiem i 1 z dwójką dzieci,
- 3) **3** rodziny zastępcze zawodowe, w których łącznie przebywało 13 dzieci. Liczba dzieci w rodzinach zawodowych ulegała zmianom na przestrzeni roku, wynosiła od 1 do 4 dzieci w każdej z rodzin.

W roku sprawozdawczym w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono **18** dzieci (8 – w 3 rodzinach zastępczych zawodowych, 4 – w 4 rodzinach zastępczych niezawodowych oraz 6 – w 3 rodzinach zastępczych spokrewnionych). Jest to o 1 dziecko mniej niż w roku poprzedzającym, w którym w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 19 dzieci.

Zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze obejmowane są, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Na terenie Miasta Piekary Śląskie w 2024 r. zatrudnionych było dwóch koordynatorów, którzy na przestrzeni

roku współpracowali z **33** rodzinami zastępczymi, w tym z **26** rodzinami spokrewnionymi, z **4** rodzinami niezawodowymi i z **3** rodzinami zawodowymi. W rodzinach tych przebywało łącznie **51** dzieci.

Rodziny zastępcze uzyskały pomoc i wsparcie w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej. Działania pracowników Działu Pieczy Zastępczej przybierały formę pracy socjalnej, porad specjalistycznych, konsultacji indywidualnych dla rodziny zastępczej, konsultacji indywidualnych dla dzieci i młodzieży, konsultacji rodzinnych, konsultacji wychowawczych i interwencji kryzysowych.

3. Świadczenia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Piekar Śląskich

Rodzinie zastępczej, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania od dnia 01.06.2024 r. kwocie:

- 1) 1 002,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 2) 1 517,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej lub w rodzinie zastępczej zawodowej.

W 2024 roku liczba wszystkich świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Piekary Śląskie wyniosła 949, na łączną kwotę 1 009 380,82 zł, w tym:

- 1) rodziny zastępcze spokrewnione: 715 świadczeń na łączną kwotę 682 226,23 zł,
- 2) rodziny zastępcze niezawodowe: 172 świadczenia na łączną kwotę 245 522,50 zł,
- 3) rodziny zastępcze zawodowe: 62 świadczenia na łączną kwotę 81 632,09 zł.

W 11 rodzinach zastępczych na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności przyznano dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Suma 133 świadczeń dała łączną kwotę 38 493,29 zł.

W 2024 roku przyznano również:

- 1) 41 dofinansowań do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia, w łącznej wysokości 12 200,00 zł,
- 2) 9 świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka, w łącznej wysokości 9 700,00 zł,
- 3) 1 świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym, w wysokości 5 000,00 zł.

Ponadto, zgodnie z zawartymi umowami o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, trzem rodzinom wypłacono wynagrodzenie w łącznej kwocie 135 043,27 zł.

Osobie do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, zgodnie z zawartą umową, wypłacono wynagrodzenie w wysokości 1 662,00 zł.

Całkowita kwota wszystkich świadczeń wypłaconych rodzinom zastępczym w roku 2024 wyniosła 1 211 479,38 zł.

4. Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Miasta Piekary Śląskie

W roku 2024 Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych z siedzibą w Piekarach Śląskich przy ul. Bytomskiej 67 zarządzało pięcioma placówkami opiekuńczo-wychowawczymi znajdującymi się na terenie miasta. Wszystkie placówki zapewniały umieszczonym tam dzieciom całodobową opiekę i wychowanie.

W poszczególnych placówkach może jednocześnie przebywać maksymalnie po: 10 dzieci w PO-W nr 1, 2 i 4, w PO-W nr 5 – 12 dzieci, zaś w PO-W nr 3 – 9 dzieci.

W 2024 roku przez dłuższy bądź krótszy czas łącznie we wszystkich pięciu placówkach przebywało 58 dzieci, z czego w PO-W nr 1 – 12 dzieci, w PO-W nr 2 – 10 dzieci, w PO-W nr 3 – 9 dzieci, w PO-W nr 4 – 13 dzieci, w POW nr 5 – 14 dzieci.

W 2024r. na wydane postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej wydano 8 skierowań, z czego do POW nr 1 – dwa skierowania, do POW nr 2 – jedno skierowanie, do POW nr 3 – dwa skierowania i do POW nr 5 – trzy skierowania. Jedno z wydanych skierowań nie zostało zrealizowane z uwagi na osiągnięcie przez wychowankę pełnoletności.

Ze wszystkich wydanych w 2024r. postanowień sądu dotyczących umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej, 6 postanowień dotyczących 11 dzieci nie zostało zrealizowanych. Powodem braku realizacji postanowień jest brak wolnych miejsc w placówkach na terenie zarówno miasta Piekary Śląskie, jak i całego kraju.

Ponadto w roku 2024 do placówek w trybie interwencyjnym przyjęto 10 dzieci, z których: 2 dzieci wróciło do domu rodzinnego, 5 dzieci przebywa w placówce do nadal – wydano skierowania, zaś 3 dzieci przebywa w placówce, oczekując na wydanie skierowań, co będzie możliwe w chwili zwolnienia się miejsc.

Łączna liczba przyjęć dzieci do placówek na skierowanie w roku sprawozdawczym zmniejszyła się o 1 w stosunku do roku 2023, kiedy to w pięciu placówkach umieszczono 9 małoletnich. Mniejsza liczba wydanych skierowań jest spowodowana faktem, iż brak jest miejsc w placówkach i nie ma możliwości realizacji wydanych przez sąd postanowień, a tym samym wydania skierowań do placówek.

W roku 2024 usamodzielniało się i opuściło placówkę łącznie 5 pełnoletnich wychowanków – z PO-W nr 3 i PO-W nr 5 po 2 wychowanków oraz z PO-W nr 2 – 1 wychowanek. W porównaniu z rokiem 2023 liczba usamodzielnionych wychowanków zwiększyła się o 1 osobę. Nadal jednak w placówkach przebywają pełnoletni wychowankowie, korzystający z możliwości pozostania w placówce, przewidzianej ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z niechęcią wychowanków do opuszczania placówek po osiągnięciu pełnoletności, coraz trudniej jest realizować wydawane przez sąd postanowienia, dotyczące umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej małoletnich, często poniżej 10 roku życia.

W 2024 roku średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie jednego dziecka w poszczególnych placówkach wyniosły odpowiednio: w PO-W nr 1 – 7 825 zł, w PO-W nr 2 – 7 351 zł, w PO-W nr 3 – 7 324 zł, w PO-W nr 4 – 7 068 zł i w PO-W nr 5 – 6 429 zł.

Całkowity koszt utrzymania dzieci we wszystkich pięciu placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu w 2024r. wyniósł 3 851 912,34 zł. W poszczególnych placówkach kwoty kształtowały się następująco: POW nr 1 – 802 442,69 zł, POW nr 2 – 746 855,01 zł, POW nr 3 – 785 789,26 zł, POW nr 4 – 735 193,10 zł, POW nr 5 – 781 632,28 zł. Całkowita obsługa i utrzymanie Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Piekarach Śląskich wyniosła 1 077 745,65 zł. Łączny koszt utrzymania dzieci we wszystkich placówkach wraz z obsługą Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w 2024r. wyniósł 4 929 657,99 zł i był wyższy o prawie 750 tysięcy złotych w stosunku do roku 2023.

5. Finansowanie pobytu dzieci pochodzących z terenu Piekar Śląskich przebywających w pieczy zastępczej poza terenem miasta

Powiat Piekary Śląskie zobowiązany jest do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dzieci pochodzących z terenu Miasta Piekary Śląskie, a umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz w placówkach na terenie innych powiatów.

W roku sprawozdawczym 32 dzieci przebywało w rodzinnych formach pieczy zastępczej poza terenem powiatu, w tym:

- 1) 9 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- 2) 13 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 3) 10 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych.

Łączna kwota wszystkich świadczeń pieniężnych w ramach rodzinnych form pieczy zastępczej przekazanych innym powiatom wyniosła **621 163 zł**.

Z kolei koszty utrzymania małoletnich w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza Piekarami Śląskimi w roku 2024 wyniosły 1 030 963 zł. Były to koszty poniesione za 16 dzieci, przebywających w 8 placówkach na terenie innych powiatów, w tym w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

6. Osoby usamodzielniane opuszczające różne formy pieczy zastępczej

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub placówkę wskazaną w art. 88 ustawy o pomocy społecznej, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu, przyznaje się pomoc na:

- 1) kontynuowanie nauki,
- 2) usamodzielnienie,
- 3) zagospodarowanie.

oraz udziela się pomocy w uzyskaniu:

- 1) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- 2) zatrudnienia.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie i realizowanie indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia i zatwierdzonego przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich.

Ogólna liczba osób usamodzielnianych wyniosła 97 i była o 7 osób wyższa niż w roku 2023. Usamodzielniały się 42 osoby z rodzinnej pieczy zastępczej i 55 osób z instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wszystkie osoby usamodzielniane posiadały Indywidualny Program Usamodzielnienia, z czego 16 osób nie realizowało programu (m.in. z powodu pobytu poza granicami Polski czy w zakładzie karnym). Ponadto 9 osób było usamodzielnianych zgodnie z zasadami ustawy o pomocy społecznej, z czego 4 prowadziły Indywidualny Program Usamodzielnienia. Podobnie jak wcześniej, należy zwrócić uwagę na osiąganie pełnoletności przez kolejne roczniki dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej we wcześniejszych latach.

W 2024 roku 28 osób usamodzielnianych kontynuowało naukę w szkole lub w uczelni, w tym 12 osób, które opuściły rodziny zastępcze oraz 16 osób z placówek opiekuńczo-wychowawczych. W roku 2023 liczba pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę była wyższa, wynosiła 32 osoby.

Kończącą ocenę Indywidualnego Programu Usamodzielnienia sporządzono z 18 osobami usamodzielnianymi (8 osób z rodzin zastępczych, 10 osób z placówki).

Wysokość pomocy na kontynuowanie nauki wynosiła miesięcznie 681,00 zł (do 31.05.2024 r.) oraz 759,00 zł (od 01.06.2024 r.). Pomoc ta przysługiwała w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego lub roku akademickiego. W 2024 roku wypłacono 232 świadczenia na kontynuowanie nauki na łączną kwotę 167 893,84 zł, z czego 93 świadczenia otrzymali wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej, a 139 świadczeń – wychowankowie placówek. W porównaniu z rokiem 2023 liczba wypłaconych świadczeń na kontynuowanie nauki w roku 2024 zmalała o 18 świadczeń.

W 2024 roku przyznano świadczenia na usamodzielnienie 10 pełnoletnim wychowankom, spośród których 6 osób to wychowankowie rodzinnych form pieczy zastępczej, a 4 osoby – wychowankowie placówek. Łączna kwota wypłaconej pomocy na usamodzielnienie to 83 396,00 zł. W 2024 roku pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało o 5 osób mniej, niż w roku poprzedzającym.

W 2024 roku pomoc na zagospodarowanie otrzymało 5 osób usamodzielnianych, będących wychowankami placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz 1 osoba będąca wychowanką Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego. Łączna wartość pomocy na zagospodarowanie to 26 635,33 zł. W roku 2024 udzielono pomocy na zagospodarowanie 14 osobom mniej, niż w roku poprzednim.

Na rzecz osób usamodzielnianych prowadzono pracę socjalną, motywowano do aktywnego poszukiwania pracy oraz udzielano pomocy w opracowaniu indywidualnych programów usamodzielnienia.

7. Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa rodzice biologiczni, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej (zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej) są zobowiązani do ponoszenia odpłatności za ich pobyt w tejże pieczy. W przypadku rodzinnej pieczy zastępczej opłata jest ustalana w wysokości przyznawanych rodzinie zastępczej świadczeń oraz dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. W przypadku instytucjonalnej pieczy zastępczej wysokość opłaty ustala się na poziomie średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce. Obowiązujące przepisy regulują także możliwość zastosowania ulgi w postaci odstąpienia od ustalenia ww. opłaty. Powyższa ulga może zostać zastosowana zarówno na wniosek strony, jak i z urzędu.

W 2024 roku łączna liczba decyzji dotyczących odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wyniosła 450 (w porównaniu z 457 decyzjami wydanymi w 2023 roku), w tym:

- 1) 241 decyzji dotyczyło pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (244 w 2023 roku),
- 2) 209 decyzji dotyczyło pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej (213 w 2023 roku).

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż liczba decyzji w 2024 roku jest porównywalna z liczbą decyzji z roku 2023. Spośród 450 decyzji wydanych w 2024r. - 117 to decyzje odstępujące od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Taką samą liczbę (tj. 117) stanowią decyzje ustalające stronie wskazaną opłatę. Znaczną część wydanych decyzji (tj. 216 decyzji), stanowią decyzje umarzające postępowanie, zmieniające, uchylające itp. Wynika to zapewne z procedury, jaką należy przeprowadzić w przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia opłaty

za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, w przypadku zastosowania ulgi w postaci odstąpienia od ustalenia przedmiotowej opłaty oraz w przypadku zmiany wysokości opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Załedwie 12 decyzji ze 117, dotyczących ustalenia wskazanej opłaty, to decyzje ustalające rodzicowi biologicznemu przedmiotową opłatę, pomimo złożonego przez stronę wniosku. Taka sytuacja miała miejsce, gdy rodzic biologiczny nie spełnił warunków do zastosowania ulgi w postaci odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, bądź z uwagi na braki formalne odmówiono mu jej zastosowania. Powyższa sytuacja dotyczyła załedwie 8 osób. W przypadku rodziców biologicznych, którzy złożyli w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie stosowny wniosek i jednocześnie spełnili warunki zawarte w Uchwale Rady Miasta Piekary Śląskie nr LXX/751/23 z dnia 30 listopada 2023 r. zmienionej Uchwałą Rady Miasta Piekary Śląskie nr LXXI/769/23 z dnia 21 grudnia 2023 r. regulującej powyższą kwestię, mogli skorzystać z ulgi w formie odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W tym miejscu należy wskazać, że 52 decyzje ze 117 dotyczących odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, to decyzje wydane z urzędu. Takie sytuacje mają miejsce w przypadku, kiedy rodzic biologiczny nie złożył wskazanego wniosku, a m. in. systematycznie korzysta z pomocy społecznej i znana jest jego sytuacja socjalno-bytowa. Pozostałe 65 decyzji zostało wydanych w oparciu o złożony przez stronę wniosek.

8. Inne działania realizowane przez Dział Pieczy Zastępczej

Dział Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich w 2024 roku podejmował zróżnicowane działania, których celem było:

- 1) Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego;
- 2) Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej;
- 3) Wspieranie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Piekary Śląskie;
- 4) Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;
- 5) Integrowanie środowiska rodzicielstwa zastępczego;
- 6) Udzielanie pomocy i wsparcia osobom usamodzielnianym z rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie od wielu lat poszukuje osób, które stworzą zastępczy dom dla potrzebujących dzieci. W roku 2024 podjęto działania mające na celu pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze, w szczególności zawodową rodzinę zastępczą, pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

Kampania była prowadzona w szczególności poprzez dystrybucję plakatów i ulotek we wszystkich miejscach pozwalających na dotarcie do potencjalnych kandydatów: instytucje kultury, szkoły, przedszkola, sklepy, przychodnie, tablice ogłoszeń. Do promowania rodzicielstwa zastępczego i rozpowszechnienia informacji o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej ponownie wykorzystano platformę internetową „Librus Synergia”. Za pośrednictwem e-dziennika została przesłana informacja o poszukiwaniu rodzin zastępczych, w tym rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego do wszystkich piekarskich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Dzięki tym działaniom udało się dotrzeć do dużej liczby mieszkańców naszego miasta. Ponadto we wszystkich piekarskich parafiach podczas mszy świętych zostało odczytane ogłoszenie przygotowane przez Dział Pieczy Zastępczej o poszukiwaniu zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. W parafialnych gablotach umieszczono plakaty promujące rodzicielstwo zastępcze. Ponadto Dział Pieczy Zastępczej z okazji dnia rodzicielstwa zastępczego zorganizował Dzień otwarty pod hasłem „Podejmij wyzwanie”, podczas

którego pracownicy działu rozdawali ulotki zatytułowane „7 kroków do rodziny zastępczej”, gadżety promujące rodzicielstwo zastępcze (balony, cukierki reklamowe), a także udzielali osobom zainteresowanym informacji dotyczących rodzicielstwa zastępczego. Dzień otwarty był zorganizowany przed wejściem do budynku, w którym mieści się Dział Pieczy Zastępczej, co umożliwił do zapoznania się z tematem oraz miało na celu zwrócenie uwagi mieszkańców, w której części miasta można załatwić sprawy związane z rodzicielstwem zastępczym. Informacja na temat dnia otwartego została wcześniej rozpowszechniona za pośrednictwem plakatów umieszczonych na terenie Piekar Śląskich. Tutejszy Dział dołączył również do dwóch dużych wydarzeń odbywających się na terenie miasta, tj. uroczyste Obchody Święta Konstytucji 3 maja organizowane pod Kopcem Wyzwolenia oraz Sportowy Dzień Dziecka organizowany przez MOSiR w Piekarach Śląskich. Podczas tych wydarzeń Dział Pieczy Zastępczej przygotował swoje stanowisko, gdzie były prowadzone warsztaty plastyczne dla dzieci.

Zdjęcia 282-283. Dzień otwarty Działu Pieczy Zastępczej. Źródło: Zbiór własny.

Udział w imprezach plenerowych miał na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego wśród mieszkańców naszego miasta, zapoznanie osób zainteresowanych z informacją jakie kroki należy poczynić, by zostać rodziną zastępczą, a także przeprowadzenie warsztatów malowania toreb oraz robienia przypinek własnego autorstwa. Stanowisko Działu cieszyło się dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży, które z dużym zaangażowaniem wykonywały prace plastyczne. Korzystając z okazji, pracownicy DPZ wręczali uczestnikom wydarzenia ulotki i gadżety promocyjne oraz udzielali wszelkich informacji dotyczących rodzinnej pieczy zastępczej.

Zdjęcie 284. DPZ pod Kopcem Wyzwolenia Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcie 285. Dzień Dziecka z DPZ

W celu promowania rodzicielstwa zastępczego, informowania o ważnych sprawach dotyczących rodzinnej pieczy zastępczej i działaniach podejmowanych przez tutejszy Dział, nadal prowadzony był profil na portalu społecznościowym Facebook. Na profilu Działu Pieczy Zastępczej pojawiały się istotne informacje o wydarzeniach organizowanych przez tutejszy Dział.

Dzięki stronom internetowym Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich i stronie Urzędu Miasta nagłośnione zostały informacje o prowadzonej kampanii oraz publikowane inne informacje dotyczące pracy Działu Pieczy Zastępczej.

Dział Pieczy Zastępczej promował również ogólnopolską kampanię społeczną na rzecz rodzicielstwa zastępczego pod hasłem „Już jesteś?”, prowadzoną przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Na stronie internetowej Ośrodka oraz profilu FB prowadzonym przez tutejszy Dział opublikowane zostały materiały dotyczące kampanii.

W minionym roku realizowano kolejną edycję Programu świadczeń wolontarystycznych skierowanych do rodzin zastępczych pod nazwą Program Wolontariatu „Odczaruj naukę!”. Głównym celem programu pozostaje poszerzanie zakresu usług oferowanych rodzinom zastępczym przez Dział Pieczy Zastępczej adekwatnie do potrzeb diagnozowanych w ramach rodzinnej pieczy zastępczej. Program pozwala także na wykorzystanie potencjału mieszkańców Miasta Piekary Śląskie i daje możliwość realizacji konstruktywnych form aktywności społecznej. Wolontariat jest formą świadomej, dobrowolnej działalności podejmowanej na rzecz innych. Wykracza poza więzi rodzinno-przyjacielsko-koleżeńskie. Osoby przystępujące do Programu Wolontariatu „Odczaruj naukę!” angażują się w pracę na rzecz dzieci oraz młodzieży w rodzinach zastępczych. Dobrowolnie i bez wynagrodzenia realizują zadania określone w Porozumieniu o Wolontariacie.

W pierwszej połowie 2024 roku rodzina zastępcza zgłaszająca potrzebę wsparcia w kwestii nauczania dziecka i nadrabiania szkolnych zaległości miała możliwość skorzystania z pomocy wolontariusza w ramach programu „Odczaruj Naukę”. Wolontariusz udzielił pomocy w odrabianiu zadań domowych, nauce języków obcych, wyrównywaniu braków. Z biegiem czasu rodzina zrezygnowała z udzielanej pomocy. W kolejnym

półroczu Dział Pieczy Zastępczej nie dysponował wsparciem wolontariuszy pomimo podejmowanych działań w celu ich pozyskania. Tutejszy Dział promował działania wolontarystyczne i systematycznie ogłaszał nabór wolontariuszy w ramach programu „Odczaruj Naukę”. Na stronie internetowej MOPR w Piekarach Śląskich oraz profilu FB prowadzonym przez DPZ publikowane były ogłoszenia o poszukiwaniu wolontariuszy. Ponadto na terenie miasta rozpowszechnione zostały plakaty promujące program świadczeń wolontarystycznych.

Zdjęcie 286. Plakat „Odczaruj naukę” Źródło: Zbiór własny Zdjęcie 287. Ogłoszenie opublikowane na fb DPZ

Dział Pieczy Zastępczej w 2024 roku nadal nadzorował mieszkanie dla osób usamodzielnianych przy ulicy Marii Skłodowskiej-Curie 101/2/28 w Piekarach Śląskich. W roku sprawozdawczym pod wskazanym adresem przebywało 7 osób usamodzielnianych (6 osób z instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz jedna osoba z rodzinnej pieczy zastępczej).

Dwie z przebywających w mieszkaniu osób usamodzielniały się, tzn. jedna otrzymała mieszkanie z zasobów Miasta Piekary Śląskie, druga osoba zamieszkała w mieszkaniu wynajmowanym na terenie naszego miasta. Pięcioro wychowanków przebywa w ww. mieszkaniu do nadal.

Pobyt w mieszkaniu dla osób usamodzielnianych ma na celu zapewnienie warunków mieszkaniowych osobom opuszczającym różne formy pieczy zastępczej do czasu uzyskania przez nie mieszkania docelowego oraz przygotowanie do samodzielnego, dorosłego życia.

W 2024r. na zlecenie MOPR w Piekarach Śląskich zostało przeszkolonych dwóch kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Szkolenie odbywało się w formie warsztatowej tak, aby kandydaci mogli doświadczyć różnych emocji, sytuacji i zdarzeń, z którymi prawdopodobnie zmierzą się jako rodzina zastępcza.

W roku 2024r. systematycznie odbywały się spotkania grupy wsparcia dla piekarskich rodzin zastępczych. Do wszystkich rodzin z terenu miasta zostały wysłane zaproszenia wraz z harmonogramem spotkań. Podczas wizyt w środowisku pracownicy działu motywowali i zachęcali rodziców zastępczych do udziału w spotkaniach, które odbywały się jeden raz w miesiącu. Spotkania grupy wsparcia były okazją do zwiększenia integracji środowiska zastępczego oraz nawiązywania kontaktów towarzyskich. Jednocześnie miały na celu wzajemną wymianę informacji, szukanie wspólnymi siłami rozwiązań w pojawiających się problemach opiekuńczo-wychowawczych oraz otrzymanie wsparcia emocjonalnego od osób, które również

podjęły się sprawowania pieczy zastępczej. Z udziału w spotkaniach najchętniej korzystały rodziny zastępcze spokrewnione. Wśród uczestników były osoby, które bardzo regularnie pojawiały się na spotkaniach, a także osoby, które jednorazowo wzięły udział w spotkaniu. Większość uczestników bardzo aktywnie brała udział w grupie wsparcia, dzieląc się swoimi doświadczeniami. Po każdym spotkaniu grupy wsparcia koordynatorzy przeprowadzali krótkie szkolenia, zgodnie z wcześniej sporządzonym harmonogramem, mające na celu zwiększanie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych. Podczas szkoleń uczestnikom udostępniane były materiały o charakterze edukacyjnym.

Zdjęcie 288. Zaproszenie dla rodzin zastępczych, opublikowane w sieci. Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcie 289. DPZ na Święta. Źródło: Zbiór własny.

Pamiętając o wszystkich rodzinach zastępczych z terenu Piekars Śląskich tutejszy Dział publikował na stronie internetowej Ośrodka oraz profilu FB życzenia z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz Świąt. Wszystkim piekarskim rodzinom zastępczym z okazji Świąt Bożego Narodzenia zostały przekazane kartki

z życzeniami świątecznymi oraz upominki w postaci wejściówek do kina lub sali zabaw. Akcja miała na celu sprawienie radości dzieciom przebywającym w rodzinnej pieczy zastępczej, stworzenie możliwości wspólnego spędzenia czasu w atrakcyjny sposób oraz wzmacnianie więzi rodzinnych.

VII. PUNKT INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK) prowadzi szeroko rozumiane poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin dotkniętych różnymi rodzajami kryzysów: problemami przemocy domowej, zaburzonych relacji w rodzinie, uzależnień, współuzależnień, utraty osobistej, wydarzeń losowych. Punkt Interwencji Kryzysowej to bezpieczna przestrzeń, gdzie oferowane jest profesjonalne, specjalistyczne i bezpłatne wsparcie w kryzysie.

Pracownicy Punktu Interwencji Kryzysowej uczestniczą także w pracach grup diagnostyczno-pomocowych w ramach procedury „Niebieskie Karty” (3 osoby są koordynatorami grup diagnostyczno - pomocowych) oraz w pracach zespołów specjalistów powoływanych dla poszczególnych przypadków. Z klientami pracują metodą indywidualną i grupową.

Szczegółowy zakres działań realizowanych w Punkcie Interwencji Kryzysowej:

- 1) poradnictwo specjalistyczne (w szczególności: psychologiczne, socjalne, rodzinne, prawne),
- 2) psychoterapia indywidualna i rodzinna,
- 3) wsparcie psychologiczne w kryzysie i przeżywanych trudnościach;
- 4) wsparcie indywidualne osób doświadczających przemocy oraz osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 5) obsługa organizacyjno – techniczna Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Piekarach Śląskich oraz grup diagnostyczno - pomocowych powoływanych w ramach Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Piekarach Śląskich, do realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- 6) koordynacja pracy grup diagnostyczno - pomocowych oraz udział w pracach grup diagnostyczno - pomocowych powoływanych w ramach Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Piekarach Śląskich do realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- 7) realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową,
- 8) realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową,
- 9) współpraca z instytucjami i organizacjami, działającymi w obszarze pomocy domowej,
- 10) interwencja kryzysowa,
- 11) terapia rodzin,
- 12) mediacje w sytuacjach konfliktowych,
- 13) realizacja programów dla dzieci i młodzieży w wybranych szkołach,
- 14) udzielanie wsparcia i pomocy psychologicznej osobom poszkodowanym i ich rodzinom w sytuacjach wypadków masowych lub katastrof na terenie miasta,
- 15) udzielanie wsparcia i pomocy obywatelom Ukrainy przybyłym na terytorium Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- 16) prowadzenie systemowej, metodycznej pracy socjalnej w środowiskach, w których dochodzi do podejrzenia występowania przemocy domowej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 17) nadzór nad funkcjonowaniem Miejsca Interwencyjnego Pobytu dla osób będących w kryzysie związanym z przemocą domową, a także osób w trudnych sytuacjach życiowych, w tym udzielanie niezbędnego wsparcia osobom w nim przebywającym,
- 18) nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego małoletniego obywatela Ukrainy, który w związku z konfliktem zbrojnym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki

osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Działania Punktu Interwencji Kryzysowej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Od czerwca 2011r. tj. od powołania przez Prezydenta Miasta Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Piekarach Śląskich, pracownicy PIK zajmują się obsługą organizacyjno – techniczną Zespołu. Od października 2011r. tj. od wejścia w życie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r., Nr 209, poz. 1245), i podjęcia przez Zespół interdyscyplinarny stosownej uchwały w dniu 19.10.2011r., zajmowali się również obsługą organizacyjno – techniczną grup roboczych powoływanych w ramach Zespołu do realizacji procedury „Niebieskie Karty”, a od stycznia 2013r., dodatkowo, koordynowali pracę grup roboczych.

22 czerwca 2023r. weszły w życie ważne zmiany w przepisach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Przepisy, które weszły w życie, zmieniły terminologię stosowaną w ustawie – pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową, pojęcie grup roboczych zostało zastąpione grupami diagnostyczno–pomocowymi.

Do zadań grup roboczych należało w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, w rodzinach, w których występuje przemoc,
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Od czerwca 2023r. zakres zadań grup diagnostyczno - pomocowych został rozszerzony, obecnie do ich zadań należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia,
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność,
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971r. – Kodeks wykroczeń,
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,

b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,

10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Od czerwca 2023r. skład grupy diagnostyczno–pomocowej to: pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusz Policji. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno - pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 6) pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych;
- 7) zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy - w sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego.

Jak wspomniano wyżej pracą każdej grupy diagnostyczno-pomocowej kieruje koordynator grupy.

W 2024r., do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 127 nowych procedur „Niebieskie Karty” (w 2020r. - 86, w 2021r. - 120, w 2022r. - 120, w 2023r. - 105). Ogólnie do Zespołu wpłynęło w 2024r. – 138 formularzy „NK - A”, w tym 11 „NK - A” zostało spisanych w środowiskach domowych, w których procedura była już w toku. W 2024r. grupy diagnostyczno pomocowe w ramach procedury „Niebieskie Karty” obejmowały pomocą oraz monitorowały łącznie sytuację 166 środowisk domowych, w których istniało uzasadnione podejrzenie występowania przemocy domowej (dla porównania: w 2020r. - 159, w 2021r. - 154, w 2022r. - 176, w 2023r. - 160).

Podmioty, które wszczęły nowe procedury „Niebieskie Karty” w 2024r. to:

Komenda Miejska Policji w Piekarach Śląskich	- 60
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich	- 34
Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzionkowie	- 1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach	- 1
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	- 1
Komenda Miejska Policji w Siemianowicach Śląskich	- 1
Komisariat Policji VI w Lublinie	- 1
Komisariat II Policji w Katowicach	- 1
Miejskie Przedszkole nr 7 w Piekarach Śląskich	- 1
Miejskie Przedszkole nr 8 w Piekarach Śląskich	- 1
Miejska Szkoła Podstawowa nr 1 w Piekarach Śląskich	- 1
Miejska Szkoła Podstawowa nr 5 w Piekarach Śląskich	- 2
Miejska Szkoła Podstawowa nr 11 w Piekarach Śląskich	- 2
Miejska Szkoła Podstawowa nr 13 w Piekarach Śląskich	- 1

Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 1 w Piekarach Śląskich	- 1
Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 2 w Piekarach Śląskich	- 1
Zespół Szkół Techniczno – Zawodowych w Piekarach Śląskich	- 3
Zespół Szkół Specjalnych w Piekarach Śląskich	- 2
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Bystrzycy Kłodzkiej	- 1
Szkoła Podstawowa nr 44 w Bytomiu	- 1
I Liceum Ogólnokształcące w Bytomiu	- 1
IV Liceum Ogólnokształcące w Rudzie Śląskiej	- 1
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Piekarach Śląskich	- 4
Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej w Piekarach Śląskich	- 1
Centrum Zdrowia Dziecka i Rodziny w Sosnowcu	- 1
Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień w Tarnowskich Górach	- 1
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piekarach Śląskich	- 1

127

Liczba „NK A” spisanych w 2024r. przez poszczególne podmioty:

Komenda Miejska Policji w Piekarach Śląskich	- 71
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich	- 34
Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzionkowie	- 1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach	- 1
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	- 1
Komenda Miejska Policji w Siemianowicach Śląskich	- 1
Komisariat Policji VI w Lublinie	- 1
Komisariat II Policji w Katowicach	- 1
Miejskie Przedszkole nr 7 w Piekarach Śląskich	- 1
Miejskie Przedszkole nr 8 w Piekarach Śląskich	- 1
Miejska Szkoła Podstawowa nr 1 w Piekarach Śląskich	- 1
Miejska Szkoła Podstawowa nr 5 w Piekarach Śląskich	- 2
Miejska Szkoła Podstawowa nr 11 w Piekarach Śląskich	- 2
Miejska Szkoła Podstawowa nr 13 w Piekarach Śląskich	- 1
Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 1 w Piekarach Śląskich	- 1
Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 2 w Piekarach Śląskich	- 1
Zespół Szkół Techniczno – Zawodowych w Piekarach Śląskich	- 3
Zespół Szkół Specjalnych w Piekarach Śląskich	- 2
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Bystrzycy Kłodzkiej	- 1
Szkoła Podstawowa nr 44 w Bytomiu	- 1
I Liceum Ogólnokształcące w Bytomiu	- 1
IV Liceum Ogólnokształcące w Rudzie Śląskiej	- 1
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Piekarach Śląskich	- 4
Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej w Piekarach Śląskich	- 1
Centrum Zdrowia Dziecka i Rodziny w Sosnowcu	- 1
Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień w Tarnowskich Górach	- 1
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piekarach Śląskich	- 1

Liczba wszczętych nowych procedur „Niebieskie Karty” w 2024r., z podziałem na rejony:

Kozłowa Góra	- 1
Oś. Wieczorka I, kol. Józefka	- 23
Oś. Wieczorka II	- 23
Piekary	- 9
Szarlej	- 33
Brzozowice – Kamień	- 15
Brzeziny Śląskie	- 19
Dąbrówka Wielka	- 4

127

Liczba „Niebieskich Kart A”, które wpłynęły do Zespołu w 2024r., z podziałem na rejony:

Kozłowa Góra	- 1
Oś. Wieczorka I, kol. Józefka	- 24
Oś. Wieczorka II	- 26
Piekary	- 9
Szarlej	- 36
Brzozowice – Kamień	- 16
Brzeziny Śląskie	- 21
Dąbrówka Wielka	- 5

138

Łącznie w ciągu 2024r., w ramach procedury „Niebieskie Karty”, funkcjonowało 176 grup diagnostyczno-pomocowych (dla każdej procedury powoływana jest grupa diagnostyczno-pomocowa), w tym 127 grup powołanych w 2024r. i 49 grup powołanych w latach poprzednich. Łącznie, w 2024r., odbyło się 576 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych.

W 2024r. grupy diagnostyczno-pomocowe zdecydowały o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” w 106 przypadkach (w tym 87 razy z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej, ponadto 19 razy z powodu braku zasadności podejmowania działań). W 36 przypadkach grupy diagnostyczno-pomocowe podjęły decyzje o zawiadomieniu Komendy Miejskiej Policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy domowej (w 2018r. było 50 takich zawiadomień, w 2019r. – 45 zawiadomień, w 2020r. – 41 zawiadomień, w 2021r. – 38 zawiadomień, w 2022r. – 31, w 2023r. – 23).

W 2024 roku, w porównaniu do roku 2023, wzrosła liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” (z 105 do 127). Wzrosła również liczba zawiadomień do Komendy Miejskiej Policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie (z 23 do 36).

W zakresie działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na rzecz rodzin, w których występuje przemoc, znajduje się również oferta pomocy dla osób stosujących przemoc: Program edukacyjno – korekcyjny dla sprawców przemocy domowej. Na realizację tego programu w 2024r., podobnie jak w latach ubiegłych, pozyskano dodatkowe środki z budżetu państwa, zagwarantowane w ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. W 2024r. program realizowany był w warunkach

wolnościowych. W 2024r. do programu przystąpiło 27 osób (dla porównania: w 2018r. – 33 osoby, w 2019r. – 22 osoby, w 2020r. – 22 osoby, w 2021r. – 22 osoby, w 2022r. - 21 osób, w 2023r. – 25 osób). W trakcie programu realizowana była praca w grupie. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową realizowany w Piekarach Śląskich, ma charakter ciągły. Oznacza to, że zajęcia w ramach programu odbywają się przez cały rok a kolejne edycje programu następują bezpośrednio po sobie (po zakończeniu jednej edycji, rozpoczyna się następna).

W trakcie programu realizowana była praca w grupie. Celem pracy grupowej w Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych było wsparcie osób stosujących przemoc domową w procesie zmiany ich zachowań poprzez udział w grupowych sesjach terapeutycznych i edukacyjnych. W czasie cotygodniowych spotkań prowadzono edukację w zakresie specyfiki zjawiska przemocy oraz nabywania umiejętności uzyskiwania kontroli nad własnym życiem, konstruktywnego sposobu (w miejsce agresywnego) rozwiązywania problemów, nazywania swoich emocji i ograniczania zachowań agresywnych. Ponadto dostarczano uczestnikom programu wiedzy na temat możliwości pomocy w sytuacjach nie radzenia sobie z zachowaniami przemocowymi oraz uświadamiano skutki prawne i moralne zachowań agresywnych. Osoby prowadzące zajęcia programowe dbały o to, aby każdy uczestnik programu zrealizował wszystkie tematy uwzględniające następujące obszary:

- społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej,
- problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
- planowanie i rozwijanie samokontroli,
- uzależnienia i patologia społeczna,
- komunikacja interpersonalna,
- promocja pozytywnych standardów i wartości życia rodzinnego,
- przemoc seksualna,
- dzieci, przemoc i wychowanie,
- tolerancja i szacunek do osób starszych i niepełnosprawnych,
- możliwości podejmowania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie działań terapeutycznych.

W 2024r., po raz siódmy, w zakresie działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na rzecz rodzin, w których występowała przemoc, znalazła się również druga oferta pomocy dla osób stosujących przemoc domową: program psychologiczno – terapeutyczny. Program ten skierowany był do osób stosujących przemoc domową, które wcześniej ukończyły Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc, a po jakimś czasie powracających do rozwiązań przemocowych lub potrzebujących pomocy w radzeniu sobie z aktualnie występującymi problemami osobistymi. Program skierowany był również do osób uzależnionych zachowujących abstynencję, które wymagały pomocy psychologiczno – terapeutycznej w pracy nad zmianą dotychczas stosowanych destrukcyjnych dla nich i ich rodziny wzorców zachowań oraz osób, które w sposób przemocowy profilowały relacje ze swoimi dziećmi, małżonkami i partnerami.

Na realizację tego programu również pozyskano specjalne dodatkowe środki z budżetu państwa, zagwarantowane w ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. W programie wzięło udział 2 uczestników (w 2020r. w programie psychologiczno – terapeutycznym uczestniczyła – 1 osoba, w 2021r. – 1 osoba, w 2022r. – 1 osoba, w 2023r. – 1 osoba).

2. Inne działania realizowane w Punkcie Interwencji Kryzysowej

Punkt Interwencji Kryzysowej prowadzi również przypadki indywidualne osób i rodzin, zgłaszane przez samych zainteresowanych lub pracowników socjalnych. W roku 2024 odnotowano 62 przypadki indywidualne (w 2019r. - 82, w 2020r. - 58, w 2021r. - 99, w 2022r. - 69, w 2023r. - 74). Przypadki

indywidualne dotyczą różnych problemów rodzinnych – związanych z wychowywaniem dzieci, konfliktów małżeńskich, uzależnień, zaburzeń psychicznych, zadłużeń i innych.

W Punkcie Interwencji Kryzysowej prowadzone jest specjalistyczne poradnictwo prawne – dyżury prawnika jeden raz w tygodniu. W 2024 roku udzielono 173 porady prawne (dla porównania w 2019r. – 174, w 2020r. - 82, w 2021r. - 163, w 2022r. - 217, w 2023r. - 179).

W ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej w 2024r. kontynuowano Program „Dobrze wiedzieć”. Był to program adresowany do osób, których bliscy nadużywali substancji psychoaktywnych lub gier hazardowych. Zajęcia miały charakter spotkań indywidualnych. Tematyka spotkań realizowana była zgodnie z programem i obejmowała trzy zakresy tematyczne: podstawowe informacje o uzależnieniu, charakterystyka zmian zachodzących na skutek życia w bliskiej relacji z osobą uzależnioną, sposoby konstruktywnego radzenia sobie i korzystania z różnych form pomocy. W programie w 2024r. uczestniczyły 2 osoby.

W ramach Punktu Interwencji Kryzysowej udziela się pomocy psychologicznej zarówno w siedzibie Punktu, jak również w szczególnych przypadkach, poza jego siedzibą.

Kategorie problemowe	Liczba osób	Liczba konsultacji
Kryzysowa sytuacja (trudności wynikające z nagłej zmiany sytuacji życiowej)	15	95
Przemoc	52	235
Problemy wychowawcze	10	101
Problemy rodzinne	39	319
Uzależnienie / współuzależnienie	14	63
Inne	56	371
Ogółem	186	1184

Tabela 11. Konsultacje psychologiczne klientów Punktu Interwencji Kryzysowej w 2024 roku

W 2024r. w Punkcie Interwencji Kryzysowej w ramach umowy zlecenia dot. świadczenia usługi poradnictwa specjalistycznego i konsultacji lekarza psychiatry zrealizowano 144 godziny przedmiotowych usług. Mieszkańcom Piekar Śląskich wymagających pilnych konsultacji lekarza psychiatry udzielono 165 porad zarówno w Punkcie Interwencji Kryzysowej, jak i w miejscu zamieszkania osób.

Od 2019r. do czerwca 2024r. prowadzone było również mieszkanie treningowe. Od lipca 2024r. mieszkanie treningowe zostało przekształcone w Miejsce Interwencyjnego Pobytu przeznaczone dla osób, które w wyniku zdarzeń losowych znalazły się w trudnej sytuacji życiowej lub ze względu na przemoc domową i które zamieszkują na terenie Piekar Śląskich. Celem nadrzędnym utworzenia mieszkania treningowego, a następnie Miejsca Interwencyjnego Pobytu, jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zapobieganie przechodzenia kryzysu w stan chroniczny. W 2024r. z tych form schronienia skorzystało 11 osób tj. 3 rodziny z dziećmi (dla porównania: w 2019r. łącznie 5 osób, w 2020r. – 8 osób, w 2021r. – 20 osób, w 2022r. - 5 osób, w 2023r. - 7 osób).

W 2024r. pracownicy Punktu Interwencji Kryzysowej udzielili wsparcia i pomocy 6 rodzinom pochodzącym z Ukrainy, które przybyły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem

zbrojnym na terytorium tego państwa. Uchodźcom z Ukrainy, przebywającym na terenie miasta Piekary Śląskie, udzielano pomocy w formie pracy socjalnej, której celem była pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów.

Pracownicy PIK (2 osoby) prowadzili nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego małoletniego obywatela Ukrainy, który w związku z konfliktem zbrojnym przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych, odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej. Na terenie miasta Piekary Śląskie, od początku inwazji Rosji na Ukrainę, Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach ustanowił 21 opiekunów tymczasowych, którzy sprawowali opiekę nad 30 małoletnimi obywatelami Ukrainy. W roku 2024 wsparciem pracowników Punktu Interwencji Kryzysowej objętych było 8 opiekunów tymczasowych, sprawujących opiekę nad 8 małoletnimi. W pozostałych przypadkach osób ustanowionych opiekunami tymczasowymi sytuacja uległa zmianie. Część rodzin zmieniła miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w innych rodzinach dzieci powróciły do rodzin na terytorium Ukrainy, a część dzieci osiągnęła pełnoletność.

W 2024r. w Punkcie Interwencji Kryzysowej organizowane były zajęcia z nauki języka polskiego dla obywateli Ukrainy. Łącznie w 2024r. odbyło się 15 spotkań. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu w wymiarze 2 godzin zegarowych. Trwały do 31 maja 2024r. Z powyższych zajęć korzystało systematycznie 7 obywateli Ukrainy.

W 2024 roku pracownicy PIK w ramach ogólnopolskiej Kampanii DZIECIŃSTWO BEZ PRZEMOCY zorganizowali szkolenia dla członków grup Zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej, powoływanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”, pod nazwą „Dziecko doświadczające przemocy domowej – rozpoznawanie symptomów”.

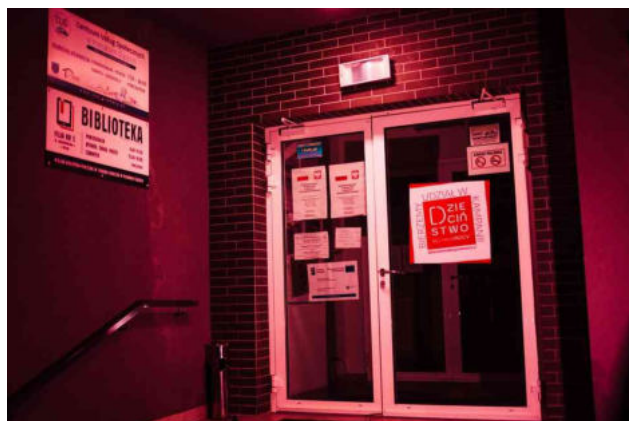
Zdjęcie 290-294 . Hasła kampanii Dzieciństwo bez przemocy” (źródło: Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę)

Źródło: Zbiór własny.

W szkoleniu wzięli udział pracownicy MOPR, funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagodzy szkolni, kuratorzy, przedstawiciele prokuratury, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych – łącznie 92 osoby. Kampania była wyrazem sprzeciwu wobec krzywdzenia dzieci w Polsce oraz promowania rozwiązań sprzyjających dobremu dzieciństwu wolnemu od tortur, poniżającego traktowania, przemocy fizycznej i psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych. Celem kampanii było uwrażliwienie społeczeństwa na problem krzywdzenia dzieci w Polsce, wspieranie ludzi w reagowaniu na przemoc wobec dzieci, promowanie idei uważnego rodzicielstwa, oraz promocja systemowych rozwiązań na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Symbolicznym momentem akcji był jej finał 19 listopada br. w Międzynarodowym Dniu Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci. Tego dnia budynki i inne obiekty w całej Polsce były podświetlane na czerwono.

Zdjęcie 295-300 .Szkolenie „Dziecko doświadczające przemocy domowej – rozpoznawanie symptomów”
Źródło: Zbiór własny.

Zdjęcie 301-304 . Podświetlone fasady budynków MOPR - zakończenie kampanii „Dzieciństwo bez przemocy” Źródło: Zbiór własny.

VIII. DZIAŁ POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

1. Rehabilitacja Społeczna Osób Niepełnosprawnych

Dział Pomocy Osobom Niepełnosprawnym realizuje zadanie z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w niżej wymienionym zakresie:

- 1) dofinansowanie kosztów uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym,
- 2) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- 3) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- 4) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (wnioski składane przez organizacje pozarządowe),
- 5) dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,
- 6) dofinansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej (zgodnie z umową nr 1/WTZ/06),
- 7) realizacja programu „Aktywny samorząd”,
- 8) realizacja programu „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Dostępne mieszkanie,
- 9) realizacja programu „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta.

W 2024r. w zakresie rehabilitacji społecznej zrealizowano następujące zadania:

- 1) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- 2) dofinansowanie kosztów uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym,
- 3) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- 4) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- 5) dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,
- 6) dofinansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej (zgodnie z umową nr 1/WTZ/06),
- 7) realizacja programu „Aktywny samorząd”.

2. Pilotażowy program „Aktywny samorząd” 2024r.

W 2024r. w ramach powyższego zadania zostało złożonych 89 wniosków z czego dofinansowano 89 wniosków na kwotę 244 581,58 zł., w tym:

- 1) 1 wnioski – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu na kwotę 10 800,00 zł.
- 2) 4 wnioski – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych na kwotę 32 507,30 zł.
- 3) 2 wnioski – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy na kwotę 11 893,19 zł.
- 4) 2 wnioski – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym na kwotę 47 625,00 zł.
- 5) 3 wnioski – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym na kwotę 11 550,00 zł.
- 6) 2 wnioski – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką) na kwotę 10 609,89 zł.

7) 42 wnioski – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej 16 600,00 zł.

8) 33 wnioski – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym na kwotę 119 596,20 zł.

3. Bariery w komunikowaniu się, techniczne i architektoniczne 2024r.

W 2024r. w ramach powyższego zadania zostały złożone 54 wnioski z czego dofinansowano 37 wniosków na kwotę 145 732,79 zł. (25 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 7 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 5 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności).

W 2024r. na likwidację barier architektonicznych zostało złożonych 14 wniosków, z czego dofinansowano 2 wnioski na kwotę 20 000,00 zł, 6 wniosków – rezygnacja wnioskodawcy, 5 wniosków – odmówiono ze względu na niewystarczające środki otrzymane z PFRON, 1 wniosek – odmówiono z powodu niedostarczenia wymaganych dokumentów.

W 2024r. w ramach zadania dofinansowania do likwidacji barier technicznych zostało złożonych 28 wniosków, z czego dofinansowano 23 wnioski na kwotę 112 532,79 zł, 3 wnioski – odmówiono ze względu na niewystarczające środki otrzymane z PFRON, 2 wnioski – zgon wnioskodawcy.

W 2024r. w ramach zadania dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się zostało złożonych 12 wniosków, z czego dofinansowano 12 wniosków na kwotę 13 200,00 zł.

4. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze 2024r.

W 2024r. w ramach powyższego zadania złożono 230 wniosków z czego dofinansowano 184 wnioski na kwotę 445 365,87 zł. (78 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 43 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 39 osób z lekkim stopniem niepełnosprawności, 24 osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności),

- 43 wnioski – odmówiono ze względu na niewystarczające środki otrzymane z PFRON,
- 1 wniosek – odmówiono ze względu na niespełnienie wymogów formalnych,
- 1 wniosek – zgon wnioskodawcy,
- 1 wniosek – rezygnacja wnioskodawcy.

5. Dofinansowanie kosztów uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym 2024r.

W 2024r. w ramach powyższego zadania zostało złożonych 198 wniosków, z czego dofinansowano 160 wniosków na kwotę 380 716,00 zł. (64 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 78 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 18 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności).

- 13 wniosków – rezygnacja wnioskodawcy,
- 17 wniosków – odmówiono ze względu na niewystarczające środki otrzymane z PFRON,
- 4 wnioski – zgon wnioskodawcy,
- 4 wnioski - odmówiono ze względu na niespełnienie wymogów formalnych.

6. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych 2024r.

W 2024r. zostało złożonych przez organizacje pozarządowe 9 wniosków, z czego dofinansowano 5 wniosków na kwotę 9 768,00 zł., 4 wnioski – rozpatrzono negatywnie.

	2023	2024
Ogółem przyznano	2 960 708,00	3 510 651,00
Rehabilitacja zawodowa (kwota przydzielona uchwałą Rady Miasta Piekary Śląskie)	60 000,00	0,00
Rehabilitacja społeczna (kwota przydzielona uchwałą Rady Miasta Piekary Śląskie)	2 900 708,00	3 510 651,00
w tym WTZ	2 212 200,00	2 527 200,00
Rehabilitacja społeczna z wyłączeniem WTZ	688 508,00	983 451,00

Tabela 12. Informacja o wysokości przyznanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla miasta Piekary Śląskie w latach 2023 – 2024.

IX. KADRA POMOCY SPOŁECZNEJ I SZKOLENIA PRACOWNIKÓW

Na koniec 2024r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie zatrudnionych było 171 pracowników, z tego pracę socjalną bezpośrednio w środowisku świadczyło 38 pracowników socjalnych, 13 asystentów rodziny, 1 asystent osoby niepełnosprawnej, 2 specjalistów pracy z rodziną, 2 specjalistów reintegracji zawodowej, 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz 3 psychologów.

W 2024r. doświadczenie zawodowe na stażu zdobywało 6 osób, z tego po zakończonym stażu 2 osoby zostały zatrudnione w tutejszym Ośrodku na czas określony.

Prawidłowa i sprawna realizacja zadań nałożonych na MOPR, a także ciągłe zmiany w przepisach prawa, wymagają systematycznego dokształcania pracowników. W związku z powyższym w 2024r. w różnego typu szkoleniach uczestniczyło 39 pracowników. Ogólny koszt poniesiony na szkolenia w 2024r. to kwota 8 458,20 zł.

1. Zakres szkoleń obejmował w szczególności następujące obszary tematyczne:

- 1) obszar z zakresu obsługi modułu oprogramowania funduszu alimentacyjnego,
- 2) Opis kryteriów oceny ofert. Metodyka i strategia,
- 3) Przeciwdziałanie przemocy domowej,
- 4) Nowe standardy i procedura ochrony małoletnich w JOPS
- 5) Studium przeciwdziałania przemocy domowej
- 6) Zmiany w egzekucji administracyjnej w 2024r.
- 7) Cyberawareness,
- 8) Trening Umiejętności społecznych TUS,
- 9) Najnowsze zmiany w sprawie ustawy o ochronie sygnalistów,
- 10) Obowiązki informacyjno-promocyjne w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027,
- 11) Kontrola, nieprawidłowości i nadużycia w projektach EFS,
- 12) Metodyka i dokumentowanie pracy Asystenta Rodziny. Ocena wstępna , plan pracy i ocena okresowa krok po kroku,
- 13) Kurs przygotowawczy do egzaminu kwalifikacyjnego G-1 E,
- 14) Szkolenie z Centralnego Systemu Teleinformatycznego 2021,
- 15) Arteterapia drogą do twórczości integracji IX
- 16) Wywiad Plus – przeprowadzanie wywiadów elektronicznych,
- 17) Bon energetyczny – procedury przyznawania świadczenia, prowadzenie postępowania wyjaśniającego i dowodowego oraz rozpoznanie wniosku. Trudności w postępowaniu. Wzory informacji i decyzji,
- 18) Szkolenie "Uproszczone metody rozliczania wydatków w projektach FE SL",
- 19) Karuzela głodu-Uzależnienia,
- 20) Konferencja "Przemoc. Nie czekaj – Reaguj!",
- 21) Wsparcie powiatów w zapewnieniu opieki nad dziećmi ze specjalnymi potrzebami na terenie woj. Śląskiego,
- 22) Zapobieganie dyskryminacji i uwzględnianie specyficznych potrzeb osób narażonych na dyskryminację ze względu na cechy prawnie chronione oraz udzielanie wsparcia osobom narażonym na dyskryminację ze względu na cechy prawnie chronione ze szczególnym uwzględnieniem dyskryminacji ze względu na orientację seksualną,

23) Forum dla Pracowników Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej.